

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Kielcach**

**MŁODZIEŻ
NA RYNKU PRACY
W WOJEWÓDZTWIE
ŚWIĘTOKRZYSKIM
W 2007 ROKU**

**Programowanie
Rozwoju Zasobów Ludzkich**

————— **Kielce, sierpień 2008** —————

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
ul. Witosa 86, 25-561 Kielce
tel. 041 36 41 600, fax 041 36 41 666
strona internetowa: www.wup.kielce.pl
e-mail: wup@wup.kielce.pl

Redakcja:

Wydział Informacji i Analiz o Rynku Pracy
WUP w Kielcach

ISSN 1899-1416

Niniejsza publikacja udostępniona jest na stronie internetowej
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.
Przedruk w całości lub części oraz wykorzystanie danych statystycznych
w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Druk:

Nakład: 300 egz.

SPIS TREŚCI	str.
UWAGI METODYCZNE	7
PRZEDMOWA	9
<i>CZEŚĆ I</i>	<i>11</i>
1. MŁODZIEŻ NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE	13
1.1. Zasoby ludzkie województwa świętokrzyskiego	14
1.2. Osoby pracujące i podmioty gospodarcze	15
1.3. Bezrobotni w województwie	17
1.4. Zmiany w poziomie i strukturze bezrobocia młodzieży	19
1.4.1. Poziom bezrobocia	19
1.4.2. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnej młodzieży	22
1.4.3. Bezrobotne kobiety	24
1.4.4. Bezrobotna młodzież zamieszkała na wsi i w mieście	26
1.4.5. Bezrobotna młodzież według czasu pozostawania bez pracy	27
1.5. Bezrobotni do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	28
1.6. Osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	31
2. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POWIATOWE I WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ MŁODZIEŻY	32
2.1. Działania Powiatowych Urzędów Pracy	32
2.1.1. Poradnictwo i informacja zawodowa	32
2.1.2. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy	33
2.1.3. Aktywne programy rynku pracy	34
2.2. Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy	36
2.2.1. Poradnictwo zawodowe oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy	36
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	41
2.2.3. Realizacja Działania 1.2 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich	43
3. UCZNIOWIE I OSOBY KOŃCZĄCE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE	46
3.1. Szkolnictwo ponadgimnazjalne	46
3.2. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne według form kształcenia	47
4. STUDENCI I OSOBY KOŃCZĄCE STUDIA WYŻSZE	51
4.1. Charakterystyka szkolnictwa wyższego	51
4.2. Studenci i absolwenci szkół wyższych wg systemów i kierunków kształcenia	53
4.3. Osoby rozpoczynające studia wyższe wg kierunków kształcenia	56
4.4. Osoby kończące studia wyższe wg kierunków kształcenia	58
5. PODSUMOWANIE	63

	str.
CZEŚĆ II	67
Tablica 1. Bezrobotna młodzież w wieku 18-24 lata zarejestrowana w powiatowych urzędach pracy województwa świętokrzyskiego w latach 1999 - 2007	69
Tablica 2. Bezrobotna młodzież zarejestrowana w latach 2000 - 2007	70
Tablica 3. Bezrobotni do 25 roku życia zarejestrowani „napływ” i wyrejestrowani „odpływ” w 2007 roku	71
Wykres 1. Bezrobotna młodzież w wieku 18-24 lata zarejestrowana na koniec 2007 roku według powiatów	72
CZEŚĆ III	73
Tablica 4. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w latach 2005-2008 według poziomu wykształcenia	75
Tablica 5. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 według poziomu wykształcenia	76
Tablica 6. Uczniowie kończący licea ogólnokształcące oraz licea profilowane w roku szkolnym 2007/2008	77
Tablica 7. Uczniowie kończący technika w roku szkolnym 2007/2008 według kierunków kształcenia	78 - 83
Tablica 8. Uczniowie kończący szkoły policealne w roku szkolnym 2007/2008 według kierunków kształcenia	84
Tablica 9. Uczniowie kończący zasadnicze szkoły zawodowe w roku szkolnym 2007/2008 według kierunków kształcenia	85 - 86
Wykres 2. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w latach 2005 - 2008	87
CZEŚĆ IV	89
Tablica 10. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2004/2005 według powiatów	91
Tablica 11. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2005/2006 według powiatów	92
Tablica 12. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2006/2007 według powiatów	93
Tablica 13. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 według powiatów	94
Tablica 14. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w latach 2005-2008 według powiatów	95
Tablica 15. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie buskim	96 - 97
Tablica 16. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie jędrzejowskim	98 - 100

Tablica 17. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie kazimierskim	101 - 103
Tablica 18. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie kieleckim	104 - 105
Tablica 19. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w m. Kielce	106 - 109
Tablica 20. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie koneckim	110 - 112
Tablica 21. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie opatowskim	113 - 114
Tablica 22. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie ostrowieckim	115 - 117
Tablica 23. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie pińczowskim	118 - 119
Tablica 24. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie sandomierskim	120 - 122
Tablica 25. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie skarżyskim	123 - 125
Tablica 26. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie starachowickim	126 - 128
Tablica 27. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie staszowskim	129 - 131
Tablica 28. Uczniowie kończący szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 w powiecie włoszczowskim	132 - 133
CZEŚĆ V	135
Tablica 29. Studenci rozpoczynający naukę na wyższych uczelniach w woj. świętokrzyskim w latach 2005-2008	137 - 138
Tablica 30. Studenci rozpoczynający naukę na wyższych uczelniach w woj. świętokrzyskim w latach 2005-2008 według kierunków kształcenia	139 - 141
Tablica 31. Zmiany w poziomie liczby studentów rozpoczynających naukę na wyższych uczelniach woj. świętokrzyskiego w latach 2005-2008 według kierunków kształcenia	142 - 144
Tablica 32. Studenci kończący wyższe uczelnie w woj. świętokrzyskim w latach 2005-2008	145 - 146
Tablica 33. Studenci kończący wyższe uczelnie w woj. świętokrzyskim w latach 2005-2008 według kierunków kształcenia	147 - 149
Tablica 34. Zmiany w poziomie liczby studentów kończących wyższe uczelnie w woj. świętokrzyskim w latach 2005-2008 według kierunków kształcenia	150 - 152

	str.
Tablica 35. Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	153 - 154
Tablica 36. Politechnika Świętokrzyska w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	155 - 156
Tablica 37. Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	157 - 158
Tablica 38. Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	159
Tablica 39. Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	160
Tablica 40. Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	161
Tablica 41. Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	162 - 163
Tablica 42. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	164
Tablica 43. Wyższa Szkoła Umiejętności w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	165 - 166
Tablica 44. Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	167
Tablica 45. Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	168
Tablica 46. Świętokrzyska Szkoła Wyższa w Kielcach - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	169
Tablica 47. Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	170
Tablica 48. Instytut Teologiczny im. Bł. W. Kadłubka w Sandomierzu - studenci rozpoczynający i kończący naukę w roku akademickim 2007/2008	171
Tablica 49. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu - studenci rozpoczynający naukę w roku akademickim 2007/2008	172
CZEŚĆ VI	173
Tablica 50. Bezrobotni rejestrujący się w 2006 i 2007 roku oraz ilość ofert pracy według 4-cyfrowych grup zawodów	175 - 189
Tablica 51. Bezrobotne osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki według 4-cyfrowych grup zawodów w 2007 roku	190 - 197

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o liczbie bezrobotnych obejmują osoby zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne, zgodnie z definicją zawartą w *ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.).
2. Obowiązująca od 1 czerwca 2004r. ustawa nie zawiera pojęcia „*bezrobotny absolwent*”. Sporządzana obecnie sprawozdawczość o rynku pracy pozwala zidentyfikować grupę *bezrobotnych będących w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki*, w skład której wchodzi osoby wcześniej określane „*bezrobotnymi absolwentami*”. Ponadto gromadzone są dane dotyczące bezrobotnych do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą i zarejestrowali się w urzędzie pracy w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie studiów.
3. Ustawa wprowadza definicję „*bezrobotnego do 25 roku życia*”, oznacza to bezrobotnego, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia.
4. Od 2005 roku dane o osobach bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata wykazywane w sprawozdawczości miesięcznej MPiPS-01, zastąpione zostały informacjami o osobach do 25 roku życia. Natomiast dane dotyczące osób w wieku 18 - 24 lata według czasu pozostawania bez pracy wykazywane są w sprawozdawczości kwartalnej - Załącznik nr 1.
5. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to osoby którym powiatowy urząd pracy w okresie 6 miesięcy od dnia rejestracji, powinien przedstawić propozycje zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, stażu, odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku, zgodnie z art. 49 ustawy, zalicza się bezrobotnych: *
 - do 25 roku życia,
 - długotrwale,
 - powyżej 50 roku życia,
 - bez kwalifikacji zawodowych,

* Zgodnie z nowelizacją ustawy, z dniem 26.10.2007r., do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są ponadto: bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka; bezrobotni bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego; bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia oraz samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (dotychczas do 7 r.ż.).

- samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia,
 - niepełnosprawnych.
6. Według ustawy długotrwale bezrobotnym jest osoba, która pozostaje w rejestrach powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Definicja ta różni się od przyjętej w sprawozdawczości urzędów pracy, zgodnie z którą czas pozostawania bez pracy liczony jest w pełnych miesiącach od momentu ostatniego zarejestrowania się bezrobotnego w powiatowym urzędzie pracy.
 7. Przez „Ludność aktywną zawodowo” (cywilna siła robocza) należy rozumieć zbiorowość składającą się z osób uznanych według klasyfikacji GUS za pracujących oraz osoby bezrobotne, o których mowa w pkt. 1.
 8. Przez „Stopę bezrobocia” należy rozumieć procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo.
 9. Przez „napływ” bezrobotnych należy rozumieć liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach pracy w danym okresie sprawozdawczym.
 10. Przez „odpływ” bezrobotnych należy rozumieć liczbę bezrobotnych wyrejestrowanych z urzędów pracy w danym okresie sprawozdawczym.
 11. W statystyce bezrobotnych według zawodów i specjalności stosuje się kryterium klasyfikacji bezrobotnych poprzednio pracujących według zawodu wykonywanego przez nich w ostatnim miejscu pracy. Bezrobotnych dotychczas niepracujących klasyfikuje się według zawodu wyuczonego, zgodnie z posiadanym świadectwem (dyplomem) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego.
Grupa „bez zawodu” obejmuje osoby, które nie spełniają jednocześnie dwóch warunków: a) nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego, b) nie posiadają udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.
 12. Informacje dotyczące absolwentów szkół ponadgimnazjalnych przekazane zostały przez starostwa powiatowe oraz Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach.
 13. Dane dotyczące osób rozpoczynających studia oraz absolwentów szkół wyższych przekazane zostały przez Uczelnie.

PRZEDMOWA

Utrzymująca się od wielu lat trudna sytuacja ludzi młodych na rynku pracy jest niezwykle niekorzystnym zjawiskiem społecznym. Realizując swe zadania z zakresu opracowywania analiz rynku pracy, które mają służyć dostosowywaniu kierunków kształcenia młodzieży do zmieniających się oczekiwań pracodawców, Wojewódzki Urząd Pracy przygotował materiał analityczno - statystyczny pt. *„Młodzież na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2007 roku”*.

W opracowaniu przedstawiono strukturę kształcenia uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych oraz studentów rozpoczynających i kończących naukę w szkołach wyższych w roku 2007/2008, z uwzględnieniem najbardziej popularnych kierunków.

Dokonano także analizy sytuacji młodzieży na rynku pracy z określeniem tendencji zmian w poziomie i strukturze bezrobocia oraz zaprezentowano działania podejmowane przez Wojewódzki i Powiatowe Urzędy Pracy w ramach realizowanych programów przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.

Materiał zawiera ponadto dane pozwalające na ocenę skali bezrobocia wśród młodzieży w poszczególnych powiatach województwa w latach 1999-2007.

W publikacji zaprezentowano zestawienia zbiorcze obejmujące uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne i policealne według kierunków kształcenia, z uwzględnieniem planów przyszłych absolwentów dotyczących dalszej nauki lub podjęcia pracy. Zostały także zamieszczone informacje na temat studentów rozpoczynających i kończących naukę w szkołach wyższych w latach 2005-2008.

Istotnym uzupełnieniem dla wspomnianych wcześniej danych są informacje o zawodach osób bezrobotnych, z uwzględnieniem liczby zgłoszonych ofert pracy.

Sprawy związane z dostosowywaniem kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb gospodarczych regionu były także przedmiotem konferencji „**Szkolnictwo zawodowe a rynek pracy**” zorganizowanej przez WUP w kwietniu 2008r. Patronat nad konferencją objęli Tadeusz Kowalczyk - Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Adam Jarubas - Marszałek Województwa Świętokrzyskiego oraz Bożentyna Pałka-Koruba - Wojewoda Świętokrzyski. Konferencję adresowano do środowisk decydujących o kształcie szkolnictwa zawodowego w województwie świętokrzyskim. Uczestniczyło w niej około 300 nauczycieli, dyrektorów szkół zawodowych, pracodawców, pracowników publicznych służb zatrudnienia, przedstawiciele samorządów oraz członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia i Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego.

Wyrażam nadzieję, iż niniejsza publikacja przyczyni się do dalszego efektywnego planowania kierunków kształcenia, szkolenia i przekwalifikowania bezrobotnych oraz innych osób uprawnionych zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy. Będzie źródłem niezbędnych informacji dla wszystkich tych, którzy zajmują się kreowaniem efektywnej polityki zatrudnienia oraz dla tych, którzy decydują o wykorzystaniu środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczonych na rozwój zasobów ludzkich.

Dziękuję wszystkim tym osobom, które uczestniczyły w procesie gromadzenia danych niezbędnych dla powstania publikacji. Szczególne podziękowania kieruję do Starostów, Dyrektorów (Naczelników) Wydziałów Oświaty w poszczególnych powiatach, Rektorów Wyższych Uczelni z terenu województwa świętokrzyskiego oraz do Pani Dyrektor Urzędu Statystycznego w Kielcach i Prezesa Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach.

Andrzej Lato

*Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy*

CZĘŚĆ I

SYTUACJA MŁODZIEŻY NA RYNKU PRACY

1. MŁODZIEŻ NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE	13 - 31
2. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POWIATOWE I WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ MŁODZIEŻY	32 - 45
3. UCZNIOWIE I OSOBY KOŃCZĄCE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE	46 - 50
4. STUDENCI I OSOBY KOŃCZĄCE STUDIA WYŻSZE	51 - 62
5. PODSUMOWANIE	63 - 66

1. MŁODZIEŻ NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE

Przemiany systemowe i gospodarcze przez wiele lat wpływały negatywnie na szanse młodych ludzi poszukujących pracy. Kolejnym czynnikiem decydującym o bezrobociu młodzieży był wyż demograficzny lat osiemdziesiątych, który przyczynił się do wzrostu zasobów siły roboczej, podczas gdy chłonność rynku pracy była znacznie ograniczona.

Istotne znaczenie miała także dysproporcja pomiędzy wiedzą zdobytą przez młodzież w systemie kształcenia a wymaganiami stawianymi przez pracodawców i nowoczesne technologie. Poziom niedopasowania kwalifikacji jest w przypadku młodego człowieka dodatkowo obniżony przez brak doświadczenia zawodowego. Pracodawcy poszukują pracowników z kwalifikacjami odpowiadającymi standardom przyjętym na danym stanowisku pracy, posiadających doświadczenie zawodowe oraz inne dodatkowe umiejętności, których nie posiadają osoby rozpoczynające pracę zawodową.

Najważniejszym czynnikiem decydującym o powodzeniu młodego człowieka na rynku pracy jest odpowiednie wykształcenie. Powinno ono uczyć poruszania się na rynku pracy, a także dawać możliwość elastycznego dostosowania swoich kwalifikacji do zmieniających się potrzeb. System kształcenia ustawicznego, samokształcenia, mobilność i gotowość do zmiany zawodu są istotnymi czynnikami sprzyjającymi osiągnięciu sukcesu na rynku pracy.

Inicjatywy prozatrudnieniowe na rzecz młodzieży mają umożliwić osobom bezrobotnym zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego, rozszerzenie posiadanych kwalifikacji zawodowych, uzyskanie zatrudnienia oraz pomoc w podjęciu działalności gospodarczej.

Działania mające przyczynić się do zwiększenia szans młodzieży na zdobycie zatrudnienia wynikały z założeń zawartych w Świętokrzyskim Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2007 rok.

1.1. ZASOBY LUDZKIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W 2007 roku liczba ludności w województwie wyniosła **1.275,6 tys. osób**, tj. o 4,3 tys. mniej niż w końcu 2006 roku. Ludność województwa stanowiła 3,3% mieszkańców kraju.

Niekorzystnym zjawiskiem w strukturze demograficznej ludności województwa jest przewaga udziału ludności wiejskiej, odmienna od tendencji krajowych. Na wsi zamieszkiwało 54,6% ogółu ludności (w kraju 38,8%), w miastach 45,4% (w kraju 61,2%).

Podobnie jak w kraju, w świętokrzyskim dominują kobiety, a udział ich wynosi 51,3% ludności.

Potencjalne zasoby pracy stanowią osoby w wieku produkcyjnym (*kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata*), czyli większość ludności województwa - 63,1% (w kraju 64,4%), natomiast w wieku przedprodukcyjnym znajduje się - 19,5% (w kraju 19,6%), a w wieku poprodukcyjnym - 17,4% (w kraju 16,0%).

W latach 1999 - 2007 **znacznie zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 81,2 tys.)**, natomiast wzrosła w wieku produkcyjnym (o 26,1 tys.) i poprodukcyjnym (o 7,8 tys.).

Prognozy demograficzne przewidują zmniejszanie się liczby ludności w młodzieżowych grupach wieku, w tym również osób podejmujących studia.

Proces demograficznego starzenia się społeczeństwa województwa może w konsekwencji prowadzić do braku zastępowalności pokoleń.

Wzrostowi populacji w wieku poprodukcyjnym towarzyszy zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (do 17 lat) w ogólnej liczbie mieszkańców.

Do niepokojących zjawisk należy malejąca liczba osób w wieku 18 - 24 lata. W końcu grudnia 2007 roku liczba ich wyniosła **144.166** i była niższa o 3.140 osób, tj. o 2,1% w porównaniu do końca grudnia 2006 roku.

Osoby w wieku 18-24 lata stanowiły 11,3% ogółu ludności. Udział osób młodych wśród ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 17,9%.

W grupie młodzieży większość stanowią mężczyźni 73.876 osób, tj. 51,2% (w kraju - 50,9%), kobiety zaś 70.290 osób - 48,8% (w kraju - 49,1%). Wśród młodzieży przeważali mieszkańcy wsi 79.508 osób (55,2%), podczas gdy w miastach mieszkało 64.658 osób (44,8%). W kraju większy odsetek młodzieży wystąpił w miastach - 59,7%, natomiast na wsi udział młodych osób wyniósł 40,3%.

1.2. OSOBY PRACUJĄCE I PODMIOTY GOSPODARCZE

Liczba pracujących w województwie, z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, na koniec grudnia 2006 roku wyniosła **443.180 osób** i była niższa o 151.063 osoby (o 25,4%) w porównaniu do 2000 roku.

Większość pracujących zatrudniona była w sektorze prywatnym 345.059 osób (77,9%), w sektorze publicznym pracowało 98.121 osób (22,1%).

W sektorze I gospodarki (głównie w rolnictwie) pracowało - 32,5% ogółu pracujących (w kraju 16,6%), w **sektorze II (przemysł i budownictwo) - 23,1%** (w kraju 28,5%), w **sektorze III (usługi) - 44,4%** (w kraju 54,9%).

Udział pracujących w rolnictwie jest niemal dwukrotnie wyższy niż w kraju, natomiast w sektorze produkcyjnym i usługowym niższy, odpowiednio o: 5,4 i 10,5 punktu procentowego.

Na przestrzeni lat 1999-2006 liczba podmiotów gospodarki narodowej w świętokrzyskim stopniowo zwiększała się, z wyjątkiem 2004 roku, w którym odnotowano niewielki spadek. W ostatnich trzech latach przyrost liczby podmiotów gospodarki narodowej utrzymywał się na dość niskim poziomie i wynosił średnio 1,2%.

Według stanu z końca grudnia 2007 roku w rejestrze REGON województwa świętokrzyskiego zarejestrowanych było 106.904 podmiotów (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne i podmiotów mających status jednostki lokalnej), tj. o 0,6% więcej niż w 2006 roku.

Zdecydowaną większość podmiotów stanowią jednostki sektora prywatnego (96,3%), a ich liczba zwiększyła się w porównaniu do 2006 roku o 0,6%. Najczęściej podmioty należące do sektora prywatnego deklarowały prowadzenie handlu i napraw - 39,0%, na kolejnych miejscach znalazły się: budownictwo - 11,9% i obsługa nieruchomości i firm - 11,2%.

Podmioty sektora publicznego stanowiły w rejestrze 3,7%. Należały one głównie do sekcji: edukacja - 41,7%, obsługa nieruchomości i firm - 26,8% oraz administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne - 10,5%.

Według kryterium formy prawnej najwięcej w rejestrze REGON jest osób fizycznych - 85.720 prowadzących działalność gospodarczą (80,2%). Pozostałe - 21.184 to osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (19,8%), wśród których zarejestrowano: 4.311 spółek handlowych (w tym 541 z udziałem kapitału zagranicznego), 534 spółdzielnie, 10 przedsiębiorstw państwowych, 155 fundacji, 2.660 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 7.228 spółek cywilnych.

W ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych przeważają jednostki małe, o liczbie pracujących do 9 osób, które stanowiły 95,2% ogółu zarejestrowanych jednostek. Udział podmiotów średnich o liczbie 10-49 osób wyniósł 3,9%, a jednostek dużych o liczbie pracujących 50 osób i więcej - 0,9%.

Działalność gospodarczą podejmują osoby w każdym wieku. Wśród zarejestrowanych osób fizycznych stosunkowo liczną grupę stanowili młodzi przedsiębiorcy (do 35 roku życia), których w 2007 roku było 21,6 tys., tj. 25,2%.

Najwięcej osób prowadzących własne firmy było w wieku 36-50 lat - 33,2 tys. (38,8% ogółu), liczną grupę tworzyły też osoby starsze, powyżej 50 - go roku życia - 30,9 tys. (36,0%).

Największy udział firm będących własnością osób w wieku do 35 lat odnotowano w: działalności usługowej komunalnej, społecznej i indywidualnej, pozostałej (35,2%), pośrednictwie finansowym (35,0%), edukacji (29,8%), obsłudze nieruchomości i firm (30,1%) oraz budownictwie (27,9%)¹.

1.3. BEZROBOTNI W WOJEWÓDZTWIE

W IV kwartale 2007 roku **stopa bezrobocia w województwie, według BAEL, w grupie wiekowej 15-24 lata wyniosła 23,1%** (w kraju 18,7%) i była najwyższa wśród pozostałych grup wiekowych (25-34 lata - 10,3%, 35-44 lata - 6,2%, 45-54 lata - 8,8%, 55 lat i więcej - 7,9%)².

Stopa bezrobocia dla młodzieży (wg BAEL) **pozostawała ponad 2-krotnie wyższa** od stopy bezrobocia ogółem, która ukształtowała się na poziomie 10,1% (w kraju 8,5%). W porównaniu do IV kwartału 2006 roku analizowany wskaźnik zmniejszył o 14,6 punktu procentowego. Jednocześnie w grupie młodych najszybciej zwiększała się liczba pracujących - o 25,0% w porównaniu z IV kwartałem 2006 roku. Udział pracujących w łącznej liczbie osób w tym wieku wzrósł o 6,4 punktu³.

¹ *Informacja Sygnalna, Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w województwie świętokrzyskim w 2007r.*, Urząd Statystyczny w Kielcach.

² Przywołana stopa bezrobocia wg BAEL różni się od stopy bezrobocia rejestrowanego inną definicją osoby bezrobotnej. Bezrobotnym według BAEL jest osoba spełniająca jednocześnie następujące warunki: ukończyła 15 lat, aktualnie nie pracuje ani nie odbywa przyuczenia do zawodu, poszukiwała aktywnie pracy w tygodniu badania lub w ciągu 6 tygodni poprzedzających badanie, jest zdolna i gotowa do podjęcia pracy w tygodniu badanym lub następnym.

³ *Informacja sygnalna - Aktywność Ekonomiczna Ludności w województwie świętokrzyskim w IV kwartale 2007 roku*, Urząd Statystyczny w Kielcach oraz *Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski - IV kwartał 2007*, Główny Urząd Statystyczny.

Poziom bezrobocia w województwie systematycznie zmniejsza się. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy wyniosła **83.339 osób i była najniższa od 1999 roku**. Bez pracy pozostawało **45.985 kobiet (55,2%) i 37.354 mężczyzn (44,8%)**.

Większość zarejestrowanych stanowili mieszkańcy wsi - 46.792 osoby (56,1%) oraz osoby nie posiadające prawa do zasiłku - 73.713 (88,4%).

W strukturze bezrobotnych utrzymuje się wysoki udział osób z niskim poziomem wykształcenia, tj. zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (57,0%), bez stażu pracy (27,7%) i bez zawodu (24,2%).

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25 - 34 lata (24.572 bezrobotnych, tj. 29,5%) oraz **młodzież w wieku 18 - 24 lata (16.453 osoby, tj. 19,7%)**.

Pomimo, notowanego na przestrzeni ostatnich kilku lat, spadku liczby oraz udziału długotrwale bezrobotnych, nadal prawie połowa zarejestrowanych pozostawała bez pracy powyżej 12 miesięcy, tj. 41.381 osób (49,7%). Z grupy tej ponad dwa lata nie mogło znaleźć pracy 29.497 bezrobotnych (35,4%).

Długotrwale bezrobocie pozostaje zróżnicowane w zależności od płci, wieku oraz poziomu wykształcenia i w największym stopniu dotyka następujące grupy bezrobotnych:

- ✓ kobiety - 54,6% spośród nich to osoby pozostające bez pracy powyżej roku (analogiczny odsetek wśród mężczyzn wyniósł 43,5%),
- ✓ w wieku 60 - 64 lata i 55 - 59 lat (długotrwale bezrobotni stanowili odpowiednio: 65,6% i 65,1%),
- ✓ posiadających wykształcenie gimnazjalne i niższe (57,7%) oraz zasadnicze zawodowe (53,7%).

1.4. ZMIANY W POZIOMIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA MŁODZIEŻY

1.4.1. Poziom bezrobocia

W końcu grudnia 2007 roku spośród młodych mieszkańców województwa w wieku 18-24 lata - **16.453 osoby** zarejestrowane były w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni (11,4% ogółu młodzieży). W strukturze bezrobotnych udział analizowanej grupy wyniósł **19,7%**.

Na przestrzeni roku populacja bezrobotnej młodzieży zmniejszyła się o 5.114 osób, a udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych obniżył się o 2 punkty procentowe.

Poziom bezrobocia wśród osób młodych w województwie i kraju oraz tendencje zmian w latach 1999 - 2007 obrazuje poniższa tabela.

Bezrobotna młodzież w województwie świętokrzyskim

stan na koniec roku

Lata	Bezrobotni ogółem	w tym w wieku 18 - 24 lata	% udział młodzieży w ogółem bezrobotnych	Kraj
1999	107 472	33 282	31,0	31,0
2000	118 469	35 620	30,1	30,5
2001	131 129	39 006	29,7	29,5
2002	131 266	37 057	28,2	27,8
2003	126 538	33 805	26,7	26,0
2004	126 322	32 125	25,4	24,3
2005	117 754	28 161	23,9	22,6
2006	99 406	21 567	21,7	20,6
2007	83 339	16 453	19,7	19,0

Najwyższy poziom bezrobocia wśród młodzieży zanotowano na koniec 2001 roku, kiedy w województwie bez pracy pozostawało 39.006 osób w wieku 18 - 24 lata. Od 2002 roku liczebność omawianej populacji systematycznie maleje.

Udział osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych wykazuje tendencje spadkowe od 1999 roku z 31,0% na 19,7% (o 11,3 punktu procentowego). Oznacza to, że na koniec grudnia 2007 roku co piąty zarejestrowany bezrobotny to osoba w wieku do 25 lat.

Podobne tendencje wystąpiły w kraju - zmniejszenie udziału z 31,0% w 1999r. na 19,0% w 2007r. (o 12 punktów procentowych).

Młodzież na tle bezrobotnych ogółem w województwie

stan na koniec 2007 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem		Bezrobotni w wieku 18-24 lata	
	w liczbach	udział %	w liczbach	udział %
Razem w tym:	83 339	100,0	16 453	100,0
kobiety	45 985	55,2	9 399	57,1
mężczyźni	37 354	44,8	7 054	42,9
zamieszkali na wsi	46 792	56,1	10 644	64,7
zamieszkali w mieście	36 547	43,9	5 809	35,3

Bezrobocie młodzieży charakteryzuje się wyższym udziałem kobiet (57,1%), niż populacja bezrobotnych ogółem (55,2%).

Większość zarejestrowanej młodzieży to osoby zamieszkałe na wsi, które stanowiły 64,7%, natomiast 35,3% to zamieszkali w mieście.

Wśród osób młodych występuje najniższy odsetek długotrwale bezrobotnych. Na koniec 2007 roku bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało 4.318 osób w wieku 18-24 lata, tj. 26,2% ogółu grupy. W pozostałych grupach wiekowych udział ten kształtował się od 48,1% (25-34 lata) do 65,6% (60-64 lata), przy wskaźniku 49,7% dla ogółu bezrobotnych.

Bezrobotni według wieku w 2006 i 2007 roku

stan na koniec roku

Kategorie wiekowe	Liczba bezrobotnych					Wzrost / spadek	
	2006 rok	udział %	2007 rok	udział %	udział długotrwale bezrobotnych	w liczbach bezwzględnych	w %
18 - 24	21 567	21,7	16 453	19,7	26,2	-5 114	-23,7
25 - 34	29 552	29,7	24 572	29,5	48,1	-4 980	-16,9
35 - 44	19 645	19,7	16 280	19,5	55,5	-3 365	-17,1
45 - 54	22 836	23,0	19 883	23,9	61,3	-2 953	-12,9
55 - 59	5 021	5,1	5 223	6,3	65,1	202	4,0
60 - 64 lata	785	0,8	928	1,1	65,6	143	18,2
Ogółem	99 406	100,0	83 339	100,0	49,7	-16 067	-16,2

W odniesieniu do 2006 roku w czterech grupach wiekowych odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych, w tym największe wśród osób w wieku 18-24 lata (o 5,1 tys.) i 25-34 lata (o 5,0 tys.). Wzrósł nieznacznie poziom bezrobocia wśród osób powyżej 55 roku życia, jednocześnie osoby te w większym stopniu narażone są na długotrwałe pozostawanie bez pracy w porównaniu do pozostałych grup wiekowych.

W końcu 2007 roku, spośród 16.453 bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata, najwięcej zarejestrowanych było w powiatach: kieleckim - 2.780 osób, ostrowieckim - 1.648, skarżyskim - 1.358 i koneckim - 1.340, natomiast najmniej w powiatach: pińczowskim - 438 osób i kazimierskim - 629.

Najwyższy udział osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w powiatach: kazimierskim (34,6%), buskim (28,2%), opatowskim (26,5%) i pińczowskim (24,7%), natomiast najniższy w m. Kielce (12,4%) oraz powiecie koneckim (16,1%).

Bezrobocie młodzieży w powiatach

stan na koniec 2007 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym:	
		bezrobotni w wieku 18 - 24 lata	udział % bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata
Województwo	83 339	16 453	19,7
Powiaty			
Buski	3 219	909	28,2
Jędrzejowski	4 532	1 112	24,5
Kazimierski	1 819	629	34,6
Kielecki	14 296	2 780	19,4
m. Kielce	10 741	1 337	12,4
Konecki	8 326	1 340	16,1
Opatowski	4 546	1 206	26,5
Ostrowiecki	8 645	1 648	19,0
Pińczowski	1 776	438	24,7
Sandomierski	4 826	1 107	22,9
Skarżyski	7 844	1 358	17,3
Starachowicki	5 268	877	16,7
Staszowski	4 328	1 044	24,1
Włoszczowski	3 173	668	21,1

1.4.2. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnej młodzieży

W 2007 roku zarejestrowało się **38.360 osób w wieku do 25 roku życia**. Młodzież stanowiła **39,8%** „napływu” bezrobotnych, co oznacza, że co trzeci nowo zarejestrowany w województwie bezrobotny to osoba w wieku do 25 roku życia.

Wśród bezrobotnej młodzieży:

- **12.641 osób** (tj. **33,0%**) rejestrowało się po raz pierwszy,
- **25.719 osób** (tj. **67,0%**) to młodzi powracający do rejestrów bezrobocia po raz drugi i kolejny.

W grupie rejestrujących się nieznacznie przeważały kobiety - **52,7%** (20.227 osób), natomiast mężczyźni stanowili **47,3%**.

Najwięcej nowo zarejestrowanych w wieku do 25 roku życia pochodziło z powiatu kieleckiego - 6.273 osoby i m. Kielce - 4.669 oraz powiatów: ostrowieckiego - 4.069, koneckiego - 3.296 i starachowickiego - 3.258.

Najniższy „napływ” bezrobotnej młodzieży miał miejsce w powiecie kazimierskim - 725 osób oraz pińczowskim - 944.

W dwóch powiatach rejestrująca się młodzież stanowiła połowę nowo zarejestrowanych, tj. kazimierskim - 50,4% i opatowskim - 50,1%. Najmniejszy udział osób młodych w „napływie” odnotowano w m. Kielce - 34,1% oraz powiatach: koneckim - 36,2% i starachowickim - 36,3%.

W 2007 roku z ewidencji bezrobotnych **wyłączono 40.083 osoby do 25 roku życia**. Wśród ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych udział osób młodych wyniósł **35,6%**.

Przyczyny wyłączeń:

- **podjęcie pracy przez 13.491 osób (33,7% wyłączonych),**
z tego:
 - praca niesubsydiowana - 11.643 osoby, tj. 29,1%,
 - praca subsydiowana - 1.848, tj. 4,6%,
w tym:
 - zatrudnieni w ramach prac interwencyjnych - 875 osób,
 - podejmujący pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego - 600,
 - podejmujący działalność gospodarczą - 321,
- **niepotwierdzenie gotowości do pracy 9.617 osób, tj. 24,0%,**
- **rozpoczęcie stażu 9.262, tj. 23,1%,**
- **rozpoczęcie szkolenia 1.805, tj. 4,5%,**
- **dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego 1.458, tj. 3,6%,**
- **rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy 816, tj. 2,0%,**
- **podjęcie nauki 752, tj. 1,9%,**
- **prace społecznie użyteczne 83, tj. 0,2%,**
- **inne 2.799, tj. 7,0%.**

Podstawowymi przyczynami wyłączenia bezrobotnej młodzieży ze statystyki urzędów pracy było podjęcie pracy (**33,7%**), niepotwierdzenie gotowości do pracy (**24,0%**) oraz rozpoczęcie stażu (**23,1%**).

Wśród młodych bezrobotnych podejmujących zatrudnienie przeważali mężczyźni - 53,3%.

Większość bezrobotnych podejmowała zatrudnienie w ramach **prac niesubsydiowanych** - **11.643 osoby**, tj. **86,3%** ogółu podjęć pracy przez analizowaną subpopulację.

W ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono **1.848 osób** tj. **13,7%** ogółu podjęć pracy w danej grupie. Do prac interwencyjnych skierowano 875 osób, natomiast pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego podjęło 600 osób.

Młodzież w wieku do 25 roku życia stanowiła 20,9% wszystkich bezrobotnych podejmujących zatrudnienie subsydiowane w analizowanym okresie. Oznacza to, że co piąty bezrobotny podejmujący pracę subsydiowaną to osoba młoda.

Należy podkreślić, iż młodzież stanowi znaczny udział wśród aktywizowanych w ramach szkoleń i staży w województwie (73,4%).

1.4.3. Bezrobotne kobiety

Na koniec grudnia 2007 roku zarejestrowanych było **9.399 kobiet w wieku 18 - 24 lata**, tj. **57,1%** ogółu bezrobotnej młodzieży.

W odniesieniu do 2006 roku populacja kobiet zmniejszyła się o 2.633 osoby, natomiast udział wśród ogółu młodych bezrobotnych zwiększył się o 1,3 punktu procentowego.

Bezrobotne kobiety w wieku 18 - 24 lata w 2006 i 2007 roku

stan na koniec roku

Bezrobotne kobiety w wieku 18-24 lata	2006r.	2007r.	Spadek	
			w liczbach bezwzględnych	w %
Razem	12 032	9 399	-2 633	-21,9
• zamieszkałe na wsi	7 827	6 125	-1 702	-21,7
• zamieszkałe w mieście	4 205	3 274	-931	-22,1
• pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy	4 372	2 986	-1 386	-31,7
- na wsi	3 091	2 150	-941	-30,4
- w mieście	1 281	836	-445	-34,7

Najwyższy udział kobiet wśród bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata wystąpił w powiatach: włoszczowskim - 66,5%, starachowickim - 63,9%, jędrzejowskim - 61,2% i pińczowskim - 61,0%, natomiast najniższy w skarżyskim - 51,5%.

Bezrobotne kobiety w wieku 18-24 lata według czasu pozostawania bez pracy

stan na koniec roku

Czas pozostawania bez pracy	2006r.		2007r.	
	ogółem	%	ogółem	%
Ogółem	12 032	100,0	9 399	100,0
do 1 miesiąca	869	7,2	890	9,5
1 – 3	2 482	20,6	2 359	25,1
3 – 6	2 391	19,9	1 700	18,1
6 – 12	1 918	15,9	1 464	15,6
12 – 24	2 280	19,0	1 535	16,3
pow. 24 miesięcy	2 092	17,4	1 451	15,4

Ze względu na czas pozostawania bez pracy, największą grupę wśród bezrobotnych kobiet w wieku 18 - 24 lata stanowiły osoby długotrwale bezrobotne - 31,7% (w 2006r. - 36,4%). W porównaniu do 2006 roku nastąpiło zmniejszenie długotrwałego bezrobocia wśród młodych kobiet o 1.386 osób, tj. o 31,7%.

1.4.4. Bezrobotna młodzież zamieszkała na wsi i w mieście

Według stanu na koniec grudnia 2007 roku **10.644 bezrobotnych w wieku 18-24 lata** zamieszkiwało na wsi, tj. **64,7%**, natomiast w mieście **5.809**, co stanowiło **35,3%**. W porównaniu do 2006 roku liczba osób młodych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 3.280, tj. o 23,6%, a populacja osób w mieście o 1.834 (o 24,0%).

Wśród bezrobotnych ogółem udział zamieszkałych na wsi wyniósł 56,1%.

Bezrobotna młodzież zamieszkała na wsi i w mieście w 2006 i 2007 roku

Bezrobotni w wieku 18-24 lata	2006r.	2007r.	stan na koniec roku spadek	
			w liczbach bezwzględnych	w %
Ogółem	21 567	16 453	-5 114	-23,7
• zamieszkali na wsi w tym	13 924	10 644	-3 280	-23,6
- kobiety	7 827	6 125	-1 702	-21,7
- mężczyźni	6 097	4 519	-1 578	-25,9
- pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	4 772	3 139	-1 633	-34,2
• zamieszkali w mieście w tym	7 643	5 809	-1 834	-24,0
- kobiety	4 205	3 274	-931	-22,1
- mężczyźni	3 438	2 535	-903	-26,3
- pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	1 947	1 179	-768	-39,4

W większości powiatów udział bezrobotnej młodzieży zamieszkałej na wsi w populacji tej grupy ogółem był wysoki i wahał się od 93,6% w kieleckim do 53,2% w starachowickim. Wysoki wskaźnik zanotowano w powiatach: opatowskim - 83,3%, buskim i włoszczowskim - po 82,8% oraz kazimierskim - 78,9%.

Tylko w dwóch powiatach udział mieszkańców wsi nie przekroczył połowy populacji bezrobotnej młodzieży, tj. w skarżyskim - 34,2% i ostrowieckim - 37,4%, co uwarunkowane jest strukturą demograficzną ludności w tych powiatach.

Wśród bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata zamieszkałych na wsi, jak i w mieście, przeważały kobiety odpowiednio: 57,5% i 56,4% (w 2006r. - 56,2% i 55,0%).

W grupie zamieszkałych na wsi we wszystkich powiatach wystąpił większy udział kobiet niż mężczyzn. Najwyższy wskaźnik feminizacji zanotowano w powiatach: włoszczowskim - 67,6%, starachowickim - 64,2%, pińczowskim - 63,4% oraz jędrzejowskim - 60,8%, natomiast najniższy w skarżyskim - 51,8%.

1.4.5. Bezrobotna młodzież według czasu pozostawania bez pracy

Na koniec 2007 roku **26,2% bezrobotnej młodzieży**, czyli **4.318** zarejestrowanych osób w wieku 18 - 24 lata **oczekiwało na pracę ponad rok**, z tego:

- **2.368 osób**, tj. **14,4%** pozostawało bez pracy od 12 do 24 miesięcy,
- **1.950 osób**, tj. **11,8%** pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Ponadto udział bezrobotnej młodzieży poszukującej pracy od 1 do 3 miesięcy wynosił **27,7% (4.557 osób)**, od 3 do 6 miesięcy - **18,3% (3.003)**, od 6 do 12 miesięcy - **15,7% (2.591)**. Najmniej osób pozostawało bez pracy do 1 miesiąca - **12,1% (1.984)**.

Poziom bezrobocie oraz strukturę zarejestrowanych osób młodych ze względu na czas oczekiwania na pracę zaprezentowano w tabeli na stronie 28.

Bezrobotna młodzież według czasu pozostawania bez pracy w 2006 i 2007 roku

stan na koniec roku

Czas pozostawania bez pracy	2006r.		2007r.		wzrost / spadek	
	ogółem	%	ogółem	%	w liczbach	%
Ogółem	21 567	100,0	16 453	100,0	-5 114	-23,7
do 1 miesiąca	2 054	9,5	1 984	12,1	-70	-3,4
1 – 3	5 132	23,8	4 557	27,7	-575	-11,2
3 – 6	4 264	19,8	3 003	18,3	-1 261	-29,6
6 – 12	3 398	15,7	2 591	15,7	-807	-23,7
12 – 24	3 550	16,5	2 368	14,4	-1 182	-33,3
pow. 24 miesięcy	3 169	14,7	1 950	11,8	-1 219	-38,5

W porównaniu do 2006 roku odnotowano zmniejszenie liczby bezrobotnej młodzieży w każdej grupie według czasu pozostawania bez pracy. Najwyższy spadek miał miejsce wśród oczekujących na pracę od 3 do 6 miesięcy (o 1.261 osób) oraz najdłużej bezrobotnych, tj.: powyżej 24 miesięcy (o 1.219) i od 12 do 24 miesięcy (o 1.182).

Udział osób młodych pozostających bez pracy ponad rok był najwyższy w powiatach: kazimierskim - 42,1%, włoszczowskim - 37,2% oraz buskim - 32,0%, natomiast najniższy w m. Kielce - 15,2% i powiatach: starachowickim - 15,6% i skarżyskim - 17,6%.

1.5. BEZROBOTNI DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI

W 2007 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowały się **16.803 osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**, tj. 17,4% napływu bezrobotnych. Udział osób **bez zawodu wyniósł 44,6% (7.491)**, natomiast **posiadających zawód 55,4% (9.312)**. Dla porównania analogiczne wskaźniki w 2006 roku wynosiły odpowiednio: 35,3% i 64,7%.

Wśród rejestrujących się osób z określonym zawodem najliczniej poszukiwali pracy bezrobotni z grupy: **specjaliści - 4.606 osób (49,5%)**,

a wśród nich: ekonomiści (643 osoby), archeolodzy i socjolodzy (579), specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania (466) oraz nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (412).

Kolejną liczną grupę stanowili **technicy i inny średni personel - 3.152 osoby (33,8%)**, w tym: 696 pracowników ds. finansowych i handlowych, 387 techników mechaników, 309 dietetyków i żywieniowców, 284 techników budownictwa i ochrony środowiska oraz 248 techników elektroników i telekomunikacji.

„Napływ” bezrobotnych w pozostałych grupach zawodowych wyniósł:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	808	(8,7%),
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	612	(6,6%),
- pracownicy biurowi	81	(0,9%),
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	41	(0,4%),
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	12 osób	(0,1%).

W porównaniu do 2006 roku w grupie osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły zarejestrowało się **o 1.505 bezrobotnych mniej. Spadek bezrobocia wystąpił wśród osób posiadających zawód - o 2.529** (w tym głównie techników o 2.071), natomiast **liczba bezrobotnych bez zawodu wzrosła o 1.024 osoby.**

Zmiany w strukturze „napływu” do bezrobocia dotyczyły przede wszystkim specjalistów (wzrost udziału o 10,5 punktu procentowego) oraz techników (zmniejszenie udziału o 10,3 punktu).

Na koniec 2007 roku w ewidencji urzędów pracy pozostawało **3.756 osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (4,5% ogółu bezrobotnych).** Większość w tej grupie stanowiły kobiety - **2.300 osób, tj. 61,2%.** W omawianej populacji pracy poszukiwały **2.172 osoby posiadające zawód (57,8% ogółu grupy)** oraz **1.584 osoby bez zawodu (42,2%).**

Udział bezrobotnych posiadających zawód wykazywał tendencję spadkową zarówno wśród mężczyzn (z 74,0% na 60,3%), jak i kobiet (z 62,2% na 56,3%). Bezrobotni bez zawodu stanowili odpowiednio: 39,7% i 43,7%.

Na przestrzeni 2007 roku grupa bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki **zmniejszyła się o 1.123 osoby** (o 23,0%). Poziom bezrobocia w większości grup zawodowych był niższy w porównaniu do grudnia 2006 roku. Największy spadek liczby zarejestrowanych osób, podobnie jak w napływie, dotyczył bezrobotnych z grupy techników i innego średniego personelu (o 738). Ponadto mniej było specjalistów (o 112) oraz robotników przemysłowych i rzemieślników (o 177).

Na koniec grudnia 2007 roku najliczniej reprezentowane były osoby legitymujące się wysokimi kwalifikacjami zawodowymi. Grupa **specjalistów** liczyła **959 bezrobotnych**, tj. **44,2%** posiadających zawód. Udział kobiet wyniósł 67,7% (649 osób).

Największe bezrobocie dotyczyło **ekonomistów - 146 osób**, tj. **15,2%** tej grupy (w tym 110 kobiet). Ponadto pracy poszukiwało m.in.: **128 archeologów i socjologów**, **108 specjalistów ds. ekonomicznych i zarządzania**, **76 nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych** oraz **70 filozofów, historyków i pokrewnych**.

Drugą pod względem liczebności grupą byli bezrobotni **technicy i inny średni personel - 740 osób**, którzy stanowili **34,1%**. Udział kobiet poszukujących pracy był wyższy (57,0%) niż mężczyzn (43,0%).

W ogólnej liczbie techników i innego średniego personelu najwięcej było **pracowników ds. finansowych i handlowych - 171 osób**, tj. **23,1%** tej grupy (w tym 129 kobiet). Ponadto zarejestrowani pozostawali: **technicy mechanicy - 82 osoby (11,1%)**, **dietetycy i żywieniowcy - 81 osób, (10,9%)** oraz **technicy budownictwa i ochrony środowiska - 73 osoby (9,9%)**.

Znaczne zmniejszenie liczby nowo zarejestrowanych techników spowodowało zmiany w strukturze osób pozostających bez pracy na koniec 2007 roku. Udział techników zmniejszył się z 45,1% na 34,1%, natomiast specjalistów wzrósł z 32,7% do 44,2%. W grupie osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki **bezrobotni specjaliści i technicy stanowili łącznie 78,3%** ogółu posiadających zawód.

Zdecydowanie mniej bezrobotnych było w pozostałych grupach zawodowych. Wśród **232 robotników przemysłowych i rzemieślników (10,7%)** pracy poszukiwało: **51 mechaników pojazdów samochodowych, 39 piekarzy i cukierników, 21 posadzkarzy, 18 elektromechaników oraz 17 krawców i kapeluszników**. W analizowanej grupie 84,5% stanowili mężczyźni.

W grupie **pracowników usług osobistych i sprzedawców** zarejestrowanych było **196 osób**, tj. **9,0%** posiadających zawód (w tym 159 kobiet). Najwyższe bezrobocie odnotowano wśród: **sprzedawców (59 osób), fryzjerów i kosmetyczek (58)** oraz **kucharzy (48)**.

Ponadto, w rejestrach pozostawali bezrobotni z grupy: **pracownicy biurowi (27 osób), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (14 osób)** oraz **rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (4 osoby)**.

1.6. OSOBY, KTÓRE UKOŃCZYŁY SZKOŁĘ WYŻSZĄ, DO 27 ROKU ŻYCIA

W 2007 roku zarejestrowało się **5.079 osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia**, w tym 3.632 kobiety (71,5%). Udział tej grupy w „napływie” bezrobotnych wyniósł 5,3%.

Na koniec grudnia 2007 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało **1.070 osób** omawianej populacji, tj. **1,3%** ogółu. Udział kobiet wyniósł 68,0% (728 osób).

2. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POWIATOWE I WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ MŁODZIEŻY

2.1. DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

2.1.1. Poradnictwo i informacja zawodowa

W 2007 roku z usług poradnictwa zawodowego skorzystały **3.703 osoby bezrobotne w wieku do 25 lat**. Młodzież stanowiła **48,3%** ogółu bezrobotnych objętych poradnictwem.

Bezrobotna młodzież korzystająca z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej

Wyszczególnienie	Bezrobotni w wieku do 25 lat			
	2006 rok		2007 rok	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Osoby, które skorzystały z usług				
• poradnictwa zawodowego	5 186	2 842	3 703	2 216
w tym:				
- poradnictwa indywidualnego	1 404	750	3 703	2 216
- poradnictwa grupowego	3 782	2 092	1 378	855
• informacji zawodowej w ramach porad grupowych	1 211	635	1 585	794

W ramach 4.420 przeprowadzonych rozmów doradczych, wszystkim **3.703 osobom** udzielono porad indywidualnych. Dotyczyły one najczęściej ustalenia predyspozycji zawodowych i wyboru dalszej drogi kształcenia, sporządzenia indywidualnego planu działania w procesie poszukiwania pracy oraz przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej. Dodatkowo **1.378 osób** objętych zostało **poradnictwem grupowym**.

W związku z wejściem w życie *Rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007r. w sprawie standardów usług rynku pracy (Dz.U. Nr 47, poz. 314)* oraz w sprawie *szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy (Dz. U. Nr 47, poz. 315)* udział osoby zainteresowanej poradą grupową musi zostać poprzedzony rozmową indywidualną z doradcą zawodowym.

Ponadto w analizowanym okresie **1.585 bezrobotnych** w wieku do 25 lat skorzystało z grupowej informacji zawodowej.

2.1.2. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

Pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy udzielono **1.689 osobom** w wieku do 25 lat. Usługa świadczona przez publiczne służby zatrudnienia od 2005 roku polega na przygotowaniu osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia, w szczególności przez:

- uczestnictwo w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy według programu „Klub Pracy”,
- uczestnictwo w zajęciach aktywizacyjnych,
- dostęp do informacji i elektronicznych baz danych służących uzyskaniu umiejętności poszukiwania pracy i samozatrudnienia.

W strukturach organizacyjnych powiatowych urzędów pracy funkcjonują kluby pracy, które prowadzą zajęcia aktywizacyjne oraz szkolenia według programu określonego przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

W 2007 roku w szkoleniach prowadzonych przez liderów klubów pracy uczestniczyło **87 osób**, a w zajęciach aktywizacyjnych **1.602 osoby** w wieku do 25 lat, w tym 1.515 bezrobotnych.

Najwięcej bezrobotnych uczestników zajęć aktywizacyjnych posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe - 498 (32,9%) oraz średnie ogólnokształcące - 460 (30,4%).

Zdecydowana większość analizowanej grupy nie posiadała stażu pracy - 1.219 osób (80,5%), 960 osób (63,4%) oczekiwało na pracę do 6 miesięcy, natomiast 439 osób to długotrwale bezrobotni (29,0%) oczekujący na pracę powyżej 12 miesięcy.

Zajęcia aktywizacyjne różnią się od szkolenia w klubie pracy, zarówno zakresem tematycznym, jak i czasem trwania. Ze względu na rodzaje omawianych zagadnień oraz dostosowanie ich do bieżących oczekiwań klientów cieszą się dużym zainteresowaniem. Najczęściej dotyczą tematyki związanej z poruszaniem się po rynku pracy, m.in. wiadomości nt. zasad przygotowania dokumentów aplikacyjnych, technik rekrutacji i selekcji, sposobów dokonania pomiaru potencjału zawodowego. Poza tym w trakcie zajęć uczestnicy mają możliwość wykonywania praktycznych ćwiczeń doskonalących umiejętności interpersonalne.

2.1.3. Aktywne programy rynku pracy

W 2007 roku powiatowe urzędy pracy aktywnymi programami rynku pracy objęły **13.814 osób** do 25 roku życia, co oznacza iż osoby młode stanowiły **48,6%** ogółu zaktywizowanych w województwie.

Najwięcej osób zostało skierowanych:

- na staż 9.262,
oraz
- na szkolenie 1.805,
- do prac interwencyjnych 875,
- na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy 816 osób.

Ponadto 600 osób podjęło pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, a 321 rozpoczęło działalność gospodarczą.

Największym zainteresowaniem bezrobotnej młodzieży oraz pracodawców cieszy się forma aktywizacji zawodowej jaką jest **staż**. Pozwala ona przeciwdziałać bezrobociu ludzi młodych do 25 roku życia oraz osób

zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

Z omawianych grup bezrobotnych do odbywania stażu u pracodawcy w 2007 roku **zostało skierowanych ogółem 9.830 osób**.

Najwięcej bezrobotnych zdobywających doświadczenie zawodowe pochodziło z PUP w: Kielcach - 2.876 osób, Skarżysku-Kam. - 1.009, Ostrowcu Św. - 1.004, Końskich - 856, Starachowicach - 840 i Jędrzejowie - 622.

Najmniej osób skierowano na staż z PUP w: Pińczowie - 180, Kazimierzy Wielkiej - 191 i Sandomierzu - 390.

W 2007 roku **udział w programie zakończyło 8.858 osób**. Bezrobotni aktywowani byli najczęściej w następujących obszarach:

- prace sekretarskie i biurowe	40,5%,
- usługi (głównie gastronomiczne, fryzjerskie i kosmetyczne, hotelarskie)	15,1%,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	14,6%.

Wydatki z Funduszu Pracy na stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres odbywania stażu wyniosły **39.160,1 tys. zł**.

Najwyższą efektywność w aktywizacji młodzieży osiągnięto w ramach **prac interwencyjnych**. Spośród 867 osób, które zakończyły udział w tej formie **81,7%** podjęło pracę (708 osób). Wysokimi wskaźnikami charakteryzowały się formy umożliwiające zdobycie doświadczenia zawodowego i nowych umiejętności, tj. **staż** - spośród 8.858 bezrobotnych którzy zakończyli program pracę podjęło **52,8%** (4.678 osób) oraz **przygotowanie zawodowe w miejscu pracy** - spośród 719 osób zatrudnienie uzyskało **47,4%** (341 osób).

Z grupy 1.451 bezrobotnych, którzy ukończyli **szkolenie** zatrudnienie podjęło **46,5%** (675 osób).

2.2. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY

2.2.1. Poradnictwo zawodowe oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

Rozwijanie usług poradnictwa zawodowego i pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy stanowi ważny czynnik aktywizacji zawodowej młodzieży. Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w tym zakresie w 2007 roku realizowało **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej**. Udzielono pomocy młodym ludziom w wyborze lub zmianie zawodu, uzyskaniu informacji o rynku pracy w kraju, możliwościach dalszego kształcenia i szkolenia oraz przygotowania do procesu poszukiwania pracy.

Poradnictwo i informacja zawodowa

Poradnictwo grupowe ma na celu ułatwienie klientom urzędów pracy podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodowego, zmiany kwalifikacji, podjęcia lub zmiany zatrudnienia. W ramach poradnictwa grupowego prowadzone były zajęcia warsztatowe, których celem było:

- udzielenie pomocy młodym ludziom w dokonaniu samooceny oraz określeniu własnych szans na rynku pracy,
- pobudzenie aktywności i inicjatywy w rozwiązaniu problemu zawodowego w perspektywie zmian na rynku pracy,
- wzmocnienie motywacji do podejmowania działań zmierzających do uzyskania zatrudnienia.

Poradnictwo indywidualne jest procesem, który w efekcie doprowadzić powinien osobę rozpoczynającą karierę zawodową do:

- wyboru zawodu odpowiadającego jej zdolnościom, cechom psychofizycznym, umiejętnościom oraz zainteresowaniom,
- osiągnięcia zadowolenia z dokonanego wyboru i jego skutków,

- uzyskania zatrudnienia zgodnego z zapotrzebowaniem rynku pracy,
- opracowania indywidualnego planu rozwoju zawodowego,
- przygotowania się do procesu poszukiwania pracy.

Najczęściej stosowanymi przez doradcę zawodowego/psychologa narzędziami pomiaru osobowości były: *Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych*, *Wielowymiarowy Kwestionariusz Preferencji*, *Inwentarz Osobowości NEO-FFI* oraz *Kwestionariusz Kompetencji Społecznych*.

W ramach **informacji zawodowej** bezrobotna młodzież uzyskała wiedzę nt. zawodów, możliwości kształcenia i zatrudnienia, sytuacji na lokalnym i krajowym rynku pracy, zakładania własnej działalności gospodarczej, możliwości podjęcia pracy za granicą oraz usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia.

Do dyspozycji korzystających z usług Centrum była sala informacyjna z dziesięcioma stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu oraz czterema „kioskami z pracą”. Klienci mieli możliwość skorzystania z zasobów informacyjnych zgromadzonych w postaci: literatury zawodoznawczej, filmów edukacyjnych, programów multimedialnych, broszur i ulotek oraz opracowań własnych.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

W ramach usługi - *pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy* - Wojewódzki Urząd Pracy dla młodych osób organizuje zajęcia aktywizacyjne. Zakres tematyczny, forma i czas uzależnione były od potrzeb uczestników, dotyczyły szczegółowych zagadnień przydatnych osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzupełnieniu ich wiedzy i umiejętności potrzebnych do aktywnego poszukiwania zatrudnienia. Uczestnicy warsztatów uzyskali informacje dotyczące m.in. przygotowania dokumentów aplikacyjnych, także

wg standardów europejskich oraz mieli możliwość sprawdzić swoje przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

W ramach zajęć aktywizacyjnych Wojewódzki Urząd Pracy zaoferował następujące warsztaty:

- **„Pięć kroków do zdobycia zatrudnienia”** zawierające pakiet podstawowych wiadomości nt. przygotowania się do poszukiwania pracy,
- **„Profesjonalne i niepowtarzalne - moje dokumenty aplikacyjne”**, których celem było wyposażenie uczestników w wiadomości i umiejętności dotyczące sporządzania życiorysu zawodowego oraz listu aplikacyjnego,
- **„Autoprezentacja - tworzenie wrażenia”** mające na celu zapoznanie się z najskuteczniejszymi metodami autoprezentacji i wywierania pozytywnego wrażenia,
- **„Twarzą w twarz z pracodawcą”** poświęcone przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej, m.in. poprzez trening w parach oraz ćwiczenia z wykorzystaniem kamery,
- **„Przełamać rutynę - trening kreatywnego myślenia”** zakładające zaangażowanie uczestników w aktywne formy pracy celem pobudzenia ciekawości, otwartości oraz gotowości do zmian.

Współpraca z partnerami rynku pracy w zakresie aktywizacji młodzieży

➤ Powiatowe Urzędy Pracy

Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy uczestniczyli w organizowanych przez partnerów rynku pracy giełdach i targach pracy dla młodzieży, podczas których udzielali informacji dot. sytuacji na rynku pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz zasad prowadzenia rozmowy z pracodawcą.

➤ **Uczelnie i szkoły wyższe**

- 1) Współdziałano z **Akademickimi Biurami Karier** działającymi przy wyższych uczelniach województwa świętokrzyskiego (kieleckie uczelnie: Akademia Świętokrzyska⁴, Politechnika Świętokrzyska, Wyższa Szkoła Handlowa, Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji⁵, Wszechnica Świętokrzyska oraz Wyższa Szkoła Humanistyczno - Przyrodnicza w Sandomierzu) w zakresie wsparcia metodycznego i organizacyjnego.

W ramach tej współpracy pracownicy ABK uczestniczyli w:

- szkoleniu pn. „Niepełnosprawność - aspekty pracy doradczej”,
- spotkaniu informacyjnym dot. zarządzania informacją zawodową oraz elastycznych form zatrudnienia.

- 2) W ramach projektu „AIESEC dla Bezrobotnych” dla studentów Politechniki Świętokrzyskiej zorganizowano warsztaty szkoleniowe o tematyce związanej z początkowym procesem kwalifikacyjnym w firmach.
- 3) W spotkaniu informacyjnym pn. „Zarządzanie informacją zawodową” udział wzięli studenci V roku kierunku *pedagogika opiekuńcza i pracy socjalnej* Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach.
- 4) Grupa studentów V roku kierunku *turystyka* z Wyższej Szkoły Handlowej w Kielcach uczestniczyła w zajęciach warsztatowych z zakresu przygotowania do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
- 5) Dla członków Koła Naukowego ZIPPER działającego na Wydziale Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Świętokrzyskiej przeprowadzono zajęcia warsztatowe pn. „Przełamać rutynę - trening kreatywnego myślenia”.

⁴ Od 22 marca 2008 roku - Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach.

⁵ Od 21 grudnia 2007 roku – Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach.

➤ **Gminne Centra Informacji**

W styczniu 2008 roku, po złożeniu przez grantobiorców sprawozdań z działalności Gminnych Centrów Informacji, została zakończona realizacja **IV edycji Konkursu**.

W ramach współpracy pracownicy GCI uczestniczyli w zorganizowanym przez WUP spotkaniu informacyjnym dot. elastycznych form zatrudnienia oraz zarządzania informacją zawodową.

➤ **Świętokrzyska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy**

Kontynuowana była współpraca z Centrum Edukacji i Pracy działającym przy Świętokrzyskiej Wojewódzkiej Komendzie OHP w zakresie wymiany informacji oraz promowania usług Centrum przez uczestnictwo doradców zawodowych w:

- *Letnich Targach Pracy „Praca dla Ciebie”*,
- *Targach Pracy „Otwarcia na wyzwania”* organizowanych przez ŚWK OHP.

➤ **Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli**

W ramach współpracy doradcy zawodowi wzięli udział w pracach Komisji Kwalifikacyjnej organizowanego corocznie Wojewódzkiego Konkursu dla młodzieży uczącej się pn. „Moje wymarzone miejsce pracy”. Ponadto zorganizowali i przeprowadzili zajęcia zawodoznawcze dla nauczycieli -koordynatorów projektów uczniowskich oraz uczniów-liderów projektów biorących udział w Konkursie.

➤ **Szkoły ponadgimnazjalne**

Wojewódzki Urząd Pracy wystąpił z inicjatywą współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi i przekazał Dyrektorom szkół pełną ofertę usług CIiPKZ z zakresu orientacji zawodowej dla młodzieży.

Doradcy zawodowi prowadzili zajęcia warsztatowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Ich tematyka dotyczyła planowania drogi edukacyjnej i zawodowej oraz zagadnień związanych z przygotowaniem do wejścia na rynek pracy.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Usługi EURES obejmują w szczególności pośrednictwo pracy, doradztwo z zakresu warunków życia i pracy oraz sytuacji na rynku pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Unia Europejska oraz Islandia, Liechtenstein, Norwegia) i Szwajcarii. Polegają one na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, a pracodawcom w pozyskaniu pracowników o określonych kwalifikacjach zawodowych.

W ramach działań informacyjnych dot. Europejskich Służb Zatrudnienia EURES na rzecz młodych zorganizowano:

- **2 spotkania** dla absolwentów, studentów Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach (współpraca z organizacją AIESEC); w spotkaniach uczestniczyła **grupa 36 osób**,
- **spotkanie** nt. pośrednictwa pracy w krajach Unii Europejskiej dla młodzieży i absolwentów w Liceum Ogólnokształcącym w Piekoszowie; uczestniczyło w nim **29 osób**,
- **spotkanie** pn. „*Poszukujesz pracy w UE - wypróbuj EURES*” na Akademii Świętokrzyskiej; w spotkaniu uczestniczyła **grupa 18 osób**,
- **spotkanie** nt. „*Europejskie Służby Zatrudnienia EURES - szansa na zatrudnienie w UE*” w Liceum Plastycznym w Kielcach; uczestniczyło w nim **ok. 200 osób**.

Celem tych spotkań było zapoznanie uczestników z funkcjonowaniem Europejskich Służb Zatrudnienia EURES, zagadnieniem i możliwościami mobilności zawodowej oraz koordynacją systemów zabezpieczeń społecznych i warunkami życia w krajach UE. Podczas spotkań Doradcy EURES udzielali również informacji nt. staży, prac sezonowych i praktyk w Europie. W związku z realizacją działań promocyjnych EURES zachęcano osoby do korzystania ze strony Komisji Europejskiej dot. mobilności zawodowej w krajach Unii Europejskiej www.eures.europa.eu oraz stron EURES w woj. świętokrzyskim www.wup.kielce.pl/eures.

Promując Europejskie Służby Zatrudnienia oraz idee mobilności zawodowej w środowisku osób młodych doradcy EURES z Wojewódzkiego Urzędu Pracy uczestniczyli także w następujących targach i giełdach pracy:

- *IV Internetowej Giełdzie Pracy* zorganizowanej z Wyższą Szkołą Handlową w Kielcach,
- *Letnich Targach Pracy* zorganizowanych przez OHP Kielce,
- *XVII Giełdzie Pracy dla Młodzieży* organizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach oraz Wyższą Szkołę Ekonomii i Administracji w Kielcach,
- *Targach Pracy* pn.: „*Otwarcie na wyzwania*” zorganizowanych przez OHP w Kielcach.

W ramach tych wszystkich inicjatyw zorganizowano stanowisko EURES, udostępniono oferty pracy, materiały informacyjne nt. warunków życia i pracy w krajach UE, Europejskich Służb Zatrudnienia oraz systemów zabezpieczenia społecznego w krajach UE. Uczestnikom Giełdy Pracy udostępniono **ok. 90 ofert pracy na 850 miejsc pracy w ramach EURES**. Osoby uczestniczące w podjętych działaniach uzyskały wiedzę nt. warunków życia i pracy w poszczególnych krajach Unii Europejskiej, sytuacji na lokalnych rynkach pracy, wymagań pracodawców odnośnie potencjalnych pracowników,

dostępnych ofert pracy, wypełniania i przygotowania odpowiednich dokumentów aplikacyjnych niezbędnych w procesach rekrutacyjnych realizowanych w krajach Unii Europejskiej. Przeprowadzone konsultacje miały na celu pomóc osobom zainteresowanym poprawnie wypełniać dokumenty aplikacyjne - życiorys i list motywacyjny, jak również przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

W wymienionych inicjatywach brało udział ok. **8 tys. osób**, w tym osoby poszukujące pracy, bezrobotni oraz młodzież i studenci.

2.2.3. Realizacja Działania 1.2 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich

Dobiega końca realizacja Działania 1.2 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich. **Od początku okresu programowania realizowano 27 projektów, w tym jeden „wojewódzki” na bazie projektów posiłkowych Powiatowych Urzędów Pracy.** Termin realizacji rzeczowej ostatnich 10 umów upłynął z dniem 31.12.2007 roku.

Zgodnie z Uzupełnieniem Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich **Wojewódzki Urząd Pracy pełnił funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży”** w ramach Priorytetu 1 **„Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej”**.

Celem **Działania 1.2** było udzielenie możliwie pełnego wsparcia - poprzez działania wspierające i promujące zatrudnienie oraz samozatrudnienie - młodzieży, w tym absolwentom wszystkich typów szkół tak, aby nie stawali się i nie pozostawali bezrobotnymi.

Beneficjenci Ostateczni mogli korzystać z następujących form wsparcia:

- **staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy dla osób bez doświadczenia zawodowego**, umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji lub umiejętności dostosowanych do potrzeb rynku pracy poprzez praktyczne wykonywanie zadań na stanowisku pracy,
- **szkoleń zawodowych**, mających na celu dostosowanie kwalifikacji do zmieniających się potrzeb rynku pracy poprzez ich nabycie, podniesienie lub zmianę,
- **subsydiowanego zatrudnienia**, w ramach którego Powiatowy Urząd Pracy pokrywał pracodawcom część kosztów wynagrodzenia zatrudnianych Beneficjentów Ostatecznych,
- **jednorazowych dotacji** na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- **poradnictwa zawodowego**, czyli pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia poprzez ustalanie predyspozycji zawodowych, udzielanie informacji o sytuacji i aktualnych trendach na rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia a także planowania ścieżki kariery zawodowej,
- **pośrednictwa pracy**, czyli dostępu do aktualnej bazy ofert zatrudnienia i pomocy w nawiązywaniu kontaktów z potencjalnymi pracodawcami.

Według stanu na koniec 2007 roku **wartość projektów realizowanych w ramach Działania 1.2**, uwzględniająca oszczędności wynikające z aneksów i rozliczenia projektów zakończonych, **wyniosła 65.286.547 zł** (w tym EFS 46.820.622 zł).

Od początku realizacji Programu **wsparcie w ramach Działania 1.2. otrzymało 23.529 Beneficjentów Ostatecznych.**

Największym powodzeniem wśród osób bezrobotnych cieszyły się staże, z których od początku wdrażania Programu skorzystało **16.798** osób. Szkoleniami zrealizowanymi w ramach tego Działania objęto **2.974** bezrobotnych, subsydiowanym zatrudnieniem - **1.321** osób, natomiast przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy - **515** Beneficjentów Ostatecznych. Powiatowe Urzędy Pracy udzieliły **569** dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. Ogółem pomocą w poszukiwaniu pracy objętych było **20.590** osób, w tym 13.184 poradnictwem zawodowym i 17.701 pośrednictwem pracy.

Udział Beneficjentów Ostatecznych w poszczególnych formach wsparcia w ramach Działania 1.2 SPO RZL był różny w poszczególnych powiatach, co ilustruje poniższa tabela:

Powiatowy Urząd Pracy	Pomoc w poszukiwaniu pracy	Szkolenia	Dotacje	Subsydiowanie zatrudnienia	Staż	Przygotowanie zawodowe
Busko - Zdrój	826	119	37	54	581	26
Jędrzejów	336	124	11	55	931	0
Kazimierza Wielka	331	79	10	0	242	0
Kielce	6.205	1.366	144	197	5.679	133
Końskie	1.439	153	45	159	1.031	0
Opatów	1.098	0	17	0	1.081	0
Ostrowiec Świętokrzyski	3.009	290	86	311	2.041	4
Pińczów	463	46	15	112	206	9
Sandomierz	957	99	27	77	691	73
Skarżysko - Kamienna	1.851	213	43	31	1.545	165
Starachowice	2.208	309	80	181	1.304	77
Staszów	1.058	126	36	144	722	28
Włoszczowa	809	50	18	0	744	0

3. UCZNIOWIE I OSOBY KOŃCZĄCE SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

3.1. SZKOLNICTWO PONADGIMNAZJALNE⁶

W roku szkolnym 2006/2007 system kształcenia w województwie funkcjonował w oparciu o:

- 674 szkoły podstawowe (łącznie ze specjalnymi), w których uczyło się 84,1 tys. osób,
- 244 gimnazja (łącznie ze specjalnymi) - z liczbą uczniów 53,5 tys. osób, w tym 53,4 tys. dzieci i młodzieży,
- 348 szkół zawodowych, do których uczęszczało 42,3 tys. uczniów, w tym 31,1 tys. do szkół dla młodzieży,
- 164 licea ogólnokształcące, w których kształciło się 30,1 tys. uczniów, w tym 25,6 tys. osób w szkołach dla młodzieży,
- 52 licea profilowane, w których uczyło się 5,6 tys. osób, w tym 4,8 tys. w szkołach dla młodzieży.

Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych dla młodzieży w roku szkolnym 2006/2007 wyniosła 61,5 tys. osób i była o 1,2 tys. niższa w porównaniu do roku 2005/2006.

Zmniejszyła się liczba uczniów w liceach profilowanych - o 1,7 tys. osób oraz nieznacznie w szkołach średnich ogólnokształcących i policealnych (o 83). **Więcej** uczniów kształciło się natomiast w szkołach średnich zawodowych (o 354 osoby) i zasadniczych zawodowych (o 242).

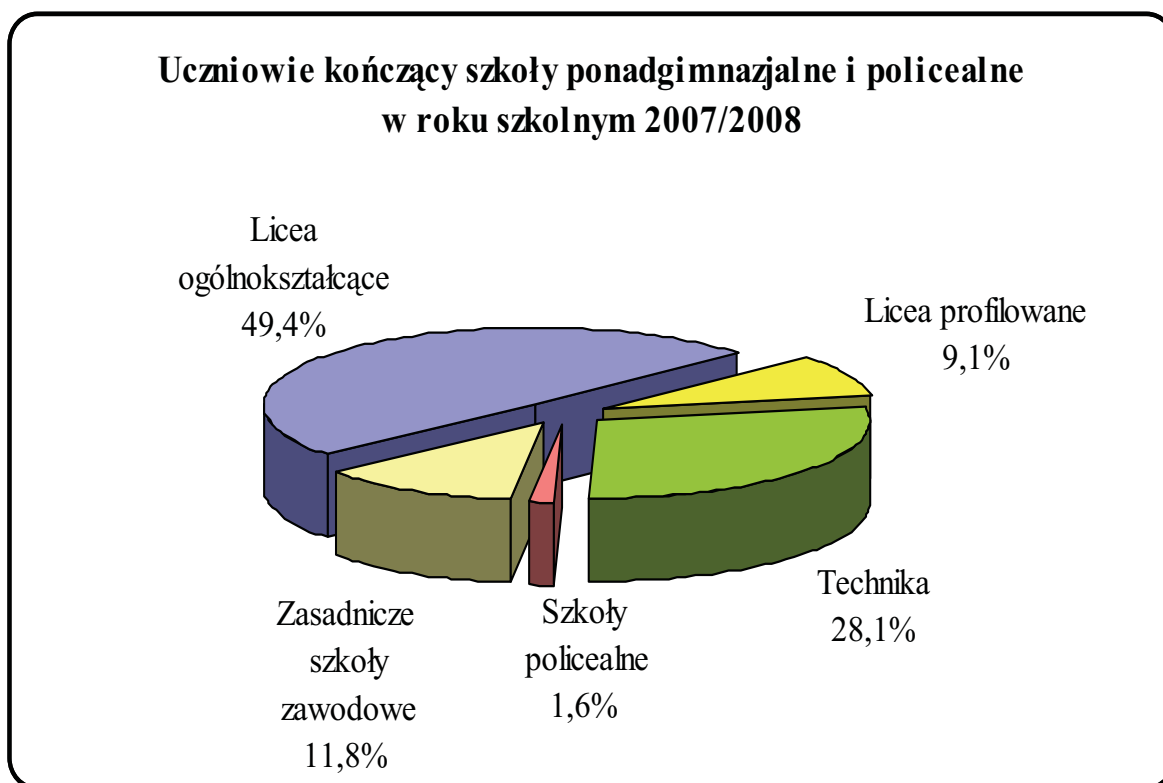
⁶ Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, brak danych dot. roku szkolnego 2007/2008.

3.2. UCZNIOWIE KOŃCZĄCY SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA

Z danych przekazanych przez starostwa powiatowe wynika, że w roku szkolnym 2007/2008 szkoły ponadgimnazjalne i policealne dla młodzieży w województwie ukończy 15,6 tys. uczniów, w tym 7,9 tys. kobiet (50,9%).

Przewiduje się, że 13,0 tys. uczniów, którzy ukończą ten poziom kształcenia, podejmie dalszą naukę, w większości na studiach wyższych (88,7% ogółu kontynuujących naukę). Na studiach dziennych zamierza studiować 8,1 tys. osób, w systemie wieczorowym i zaocznym 3,4 tys. Ponad 4 tys. planuje podjęcie zatrudnienia.

Strukturę poziomu kształcenia uczniów ostatnich klas według typów szkół przedstawia poniższy wykres:

W roku szkolnym 2007/2008 najwięcej uczniów kończących edukację na poziomie ponadgimnazjalnym i policealnym otrzyma **świadectwo liceum ogólnokształcącego - 7,7 tys. osób (49,4% ogółu)**, w tym 4,8 tys. kobiet (62,8%). Naukę na wyższych uczelniach będzie kontynuowało 7,4 tys. uczniów, tj. 95,8% tej populacji, natomiast pracę planuje podjąć 516 osób.

Wśród przyszłych absolwentów drugą pod względem liczebności grupę stanowić będą **uczniowie techników - 4,4 tys. osób (28,1% ogółu)**, w tym 1,7 tys. kobiet (38,7%). Z grupy tej 3,0 tys. osób podejmie dalszą naukę na wyższych uczelniach, tj. 67,8% ogółu, natomiast 1,9 tys. zamierza podjąć pracę.

Z ogółu uczniów ostatnich klas 4,1 tys. osób ukończy technika na podbudowie programowej gimnazjum, natomiast 265 osób na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej dziennej. Najwięcej będzie absolwentów po kierunkach: ekonomicznym i spożywczo - gastronomicznym (po 0,7 tys. osób) oraz mechanicznym i elektryczno-elektronicznym (po 0,6 tys.).

Świadectwo zasadniczej szkoły zawodowej będzie posiadać **1,8 tys. osób (11,8% ogółu)**, w tym 475 kobiet (25,8%). Najwięcej osób ukończy naukę w zawodach: kucharz małej gastronomii - 244, mechanik pojazdów samochodowych - 233, posadzkarz - 204, fryzjer - 158, elektromechanik pojazdów samochodowych - 129, sprzedawca - 128, piekarz - 115 i cukiernik - 107.

Większość absolwentów przewiduje podjęcie zatrudnienia (60,0%), przy czym część młodzieży będzie jednocześnie kontynuowała naukę, z ogółu uczniów kończących ZSZ dalsze kształcenie planuje 55,7%.

Licea profilowane ukończy 1,4 tys. osób (9,1% ogółu), w tym 0,9 tys. kobiet (60,2%), najwięcej o profilu: zarządzanie informacją - 0,5 tys., ekonomiczno - administracyjnym - 0,4 tys. oraz socjalnym - 0,2 tys. Kontynuację nauki na studiach wyższych deklaruje 1,1 tys. osób, tj. 80,4% ogółu. Pracę planuje podjąć 460 osób.

Najmniej osób ukończy edukację w **szkołach policealnych - 254 (1,6% ogółu)**, w tym 87 kobiet. Największa grupa uczniów ukończy kierunek informatyczny (95 osób). Rozpoczęcie pracy zawodowej deklaruje 71,3%, natomiast 57 osób podejmie dalszą naukę na studiach wyższych.

Wykształcenie zawodowe będzie posiadać 6,5 tys. przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych, w większości na poziomie średnim po technikum lub szkole policealnej - 71,5%.

Z ogólnej liczby 4,6 tys. uczniów z wykształceniem średnim zawodowym najwięcej osób ukończy kierunki: ekonomiczny, spożywczo - gastronomiczny, mechaniczny, elektryczno - elektroniczny i hotelarski. Łącznie grupa ta stanowić będzie prawie 66% absolwentów z omawianym poziomem wykształcenia.

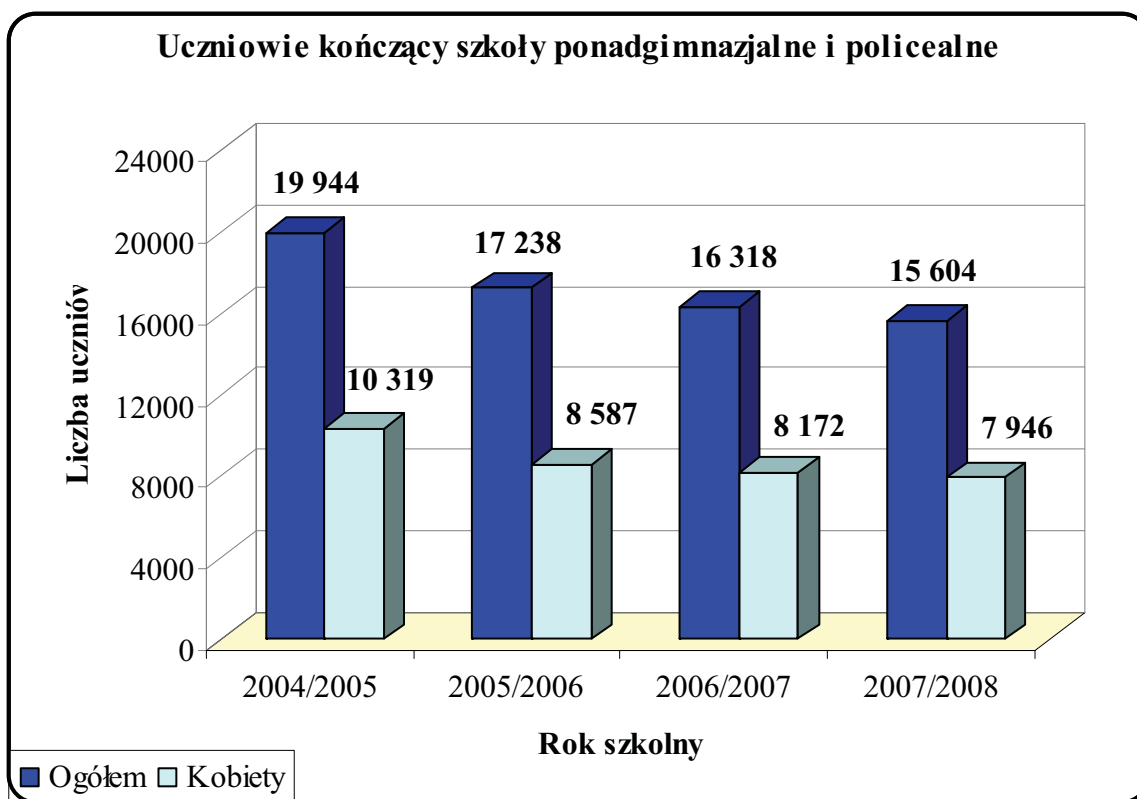
Najwięcej uczniów ukończy naukę w szkołach ponadgimnazjalnych i policealnych działających na terenie Kielc (4,2 tys. osób) oraz powiatów: ostrowieckiego (1,5 tys.), starachowickiego (1,3 tys.), skarżyskiego i sandomierskiego (po 1,1 tys.).

We wszystkich powiatach odnotowano wysoki odsetek osób pragnących kontynuować edukację, w tym najwyższy w powiatach: jędrzejowskim (93,0%), włoszczowskim (91,8%), m. Kielce (89,1%) i buskim (87,6%), najniższy w: kazimierskim (66,4%), kieleckim (70,3%) oraz opatowskim (72,6%).

Najwyższy udział uczniów, którzy planują podjęcie pracy wystąpił w powiecie kieleckim (46,2%) i włoszczowskim (44,9%), natomiast najniższy w pińczowskim (15,2%) i m. Kielce (20,9%). W pozostałych powiatach wskaźnik wahał się od 35,5% w sandomierskim do 22,5% w ostrowieckim.

Od roku szkolnego 2004/2005 liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych i policealnych systematycznie maleje. Liczebność analizowanej populacji na przestrzeni ostatnich czterech lat zmniejszyła się o 4,3 tys. osób.

Liczbę uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne i policealne w latach 2005 - 2008 przedstawia poniższy wykres.

Z danych szacunkowych wynika, iż w porównaniu do roku szkolnego 2004/2005 liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zmniejszy się niemal we wszystkich typach szkół, z wyjątkiem niewielkiego wzrostu w szkołach policealnych (o 60 osób). Znacznie zmniejszy się liczba uczniów kończących technika - o 2,5 tys. osób (o 35,9%) oraz licea profilowane o 1,2 tys. (o 45,9%). Spadek odnotują również licea ogólnokształcące (o 0,6 tys.) i zasadnicze szkoły zawodowe (o 0,2 tys.).

W porównaniu do roku 2006/2007 liczba przyszłych absolwentów zmniejszy się o 0,7 tys. osób, a spadek dotyczył będzie większości typów szkół ponadgimnazjalnych, w tym największy liceów profilowanych (o 0,5 tys.). Nieznacznie zwiększy się tylko grupa uczniów kończących naukę w technikach (o 30 osób).

4. STUDENCI I OSOBY KOŃCZĄCE STUDIA WYŻSZE

4.1. CHARAKTERYSTYKA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO⁷

Począwszy od lat dziewięćdziesiątych szkolnictwo wyższe podlega istotnym przemianom, których podstawy prawne stworzyła ustawa z dnia 12 września 1990r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), która regulowała funkcjonowanie szkół wyższych. Powstały i rozwinęły się szkoły wyższe niepaństwowe. Zróznicowany został magisterski system studiów, poprzez wprowadzenie dwustopniowego systemu kształcenia. W większości uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych funkcjonują 3-letnie nauczycielskie zawodowe studia języków obcych, działające jako jedna z form systemu edukacyjnego w ramach określonych struktur wydziałów filologicznych. Ponadto tworzone są studia, prowadzone przez pozauczelniane instytucje naukowe (Polską Akademię Nauk). W ramach istniejących struktur studiów, w niektórych uczelniach prowadzone są już regularne studia w języku obcym jako wykładowym. Studenci mają również możliwość wyboru indywidualnego toku studiów.

Od 1991 roku powstają i rozwijają się uczelnie niepubliczne. Na początku roku akademickiego 2006/2007 funkcjonowało 318 uczelni niepublicznych kształcących 640,3 tys. studentów (33% ich ogólnej liczby), w tym 189,8 tys. na pierwszym roku studiów. W porównaniu z rokiem 2005/2006 nastąpił wzrost liczby uczelni niepublicznych o 1%, a studentów o 3,1%. Zdecydowana większość uczelni niepublicznych prowadzi kształcenie wyłącznie na poziomie licencjackim, głównie na kierunkach ekonomicznych (zarządzanie, marketing, bankowość, finanse). Starają się one sprostać rosnącym potrzebom edukacyjnym i zwłaszcza w mniejszych ośrodkach, stwarzają czasem jedyną i tańszą niż w mieście uniwersyteckim możliwość kształcenia się.

⁷ „Szkoly wyższe i ich finanse w 2006r.,” Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007.

Od 1998 roku na mocy ustawy z dnia 26 czerwca 1997r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz.590 z późn. zm.), tworzone były wyższe szkoły zawodowe. Szkoły te miały za zadanie przygotować studentów do wykonywania konkretnych zawodów i mogły jedynie nadawać tytuły licencjata lub inżyniera.

W roku 2005 weszła w życie nowa ustawa z dnia 27 lipca 2005r. „Prawo o szkolnictwie wyższym” (Dz. U. z 2005r. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Sprzyja ona dostosowaniu obecnego systemu edukacyjnego do standardów światowych, a w szczególności europejskich, a także stanowi krok w kierunku uporządkowania szkolnictwa wyższego w Polsce poprzez połączenie zagadnień zawartych w ustawie z dnia 12 września 1990r. o szkolnictwie wyższym oraz ustawie z dnia 26 czerwca 1997r. o wyższych szkołach zawodowych.

W roku akademickim 2007/2008 na terenie województwa funkcjonowało 15 szkół wyższych. Największym ośrodkiem akademickim są Kielce, na terenie których działają 2 uczelnie publiczne: Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego (do 21 marca 2008 roku Akademia Świętokrzyska) i Politechnika Świętokrzyska oraz 8 uczelni niepublicznych. Pozostałe szkoły wyższe to Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu oraz 4 placówki niepubliczne: Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu, Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie oraz Instytut Teologiczny w Sandomierzu. Ponadto funkcjonuje filia Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim oraz filie Wyższej Szkoły Handlowej w Ostrowcu Św. i Tarnobrzegu.

Pozostałe placówki kształcące na poziomie wyższym to: Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (Kielce), Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

(Cudzynowice) oraz Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Finansów i Informatyki w Łodzi (Starachowice).

4.2. STUDENCI I ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW I KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA⁸

W Polsce przeciętny poziom wykształcenia ludności w wieku produkcyjnym pozostaje wciąż znacznie niższy niż w krajach rozwiniętych, ponieważ wysoko wykształcone roczniki młodzieży stanowią niewielką część zasobów pracy. Sytuacja taka sprzyja utrzymywaniu się wysokiego popytu na pracę osób z wyższym wykształceniem, ale jednocześnie deficyt wysokich kwalifikacji częściowo został wypełniony.

W roku akademickim 2007/2008 w 15 szkołach wyższych kształciło się 56.690 osób⁹, tj. o 2.781 więcej niż w roku akademickim 2000/2001, natomiast w porównaniu do ubiegłego roku liczba studentów zmniejszyła się o 4.193 osoby, tj. o 6,9%. Większość studentów uczęszczała na studia niestacjonarne (zaoczne, wieczorowe i eksternistyczne) - 35.307 osób (62,3% ogółu). W systemie stacjonarnym (dziennym) studiowały - 21.383 osoby (37,7%).

Kobiety częściej podejmują studia w porównaniu do mężczyzn, a ich udział w populacji studentów wyniósł 59,0% (33.419 osób).

Studenci najchętniej kształcili się na studiach zawodowych - 33.570 osób, tj. 59,2% (w tym z tytułem licencjata 26.381 osób - 46,5% ogółu) oraz magisterskich jednolitych - 13.089 (23,1%).

Ponadto część osób podwyższała swoje umiejętności na studiach magisterskich uzupełniających - 8.175 (14,4%). Mniej popularne były studia zawodowe z tytułem inżyniera - 7.189 studentów (12,7%). Po ostatnim roku studiów, bez egzaminu dyplomowego pozostawało 1.856 osób (3,3%).

⁸ Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach.

⁹ Łącznie z cudzoziemcami i studentami w filiach.

Na studiach zawodowych udział osób uczących się w trybie niestacjonarnym wynosił 67,6%, stacjonarnym 32,4%, w tym na studiach zawodowych z tytułem licencjata odpowiednio: 66,4% i 33,6%, a na studiach zawodowych z tytułem inżyniera: 71,9% i 28,1%.

Odwrotne proporcje wystąpiły wśród studentów studiów magisterskich jednolitych, gdyż zdecydowaną większość stanowiły osoby kształcące się w trybie stacjonarnym - 64,1%, zaś niestacjonarnym - 35,9%.

Studiujący w roku akademickim 2007/2008

Wyszczególnienie	Razem	Studia:	
		stacjonarne	niestacjonarne
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Studia:	56.690	21.383	35.307
Zawodowe	33.570	10.879	22.691
- z tytułem inżyniera	7.189	2.018	5.171
- z tytułem licencjata	26.381	8.861	17.520
Magisterskie jednolite	13.089	8.394	4.695
Magisterskie uzupełniające	8.175	1.498	6.677
Po ostatnim roku, bez egzaminu dyplomowego	1.856	612	1.244

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach.

Szkoły wyższe, próbując określić preferencje absolwentów szkół średnich, zwiększają rekrutację na niektóre kierunki studiów i uruchamiają nowe. W szkołach państwowych edukacja rozwija się głównie na kierunkach pedagogicznych, humanistycznych, naukach społecznych, kierunkach ekonomicznych i administracyjnych. W szkołach niepaństwowych dominowały kierunki ekonomiczne (zarządzanie i marketing, ekonomia, finanse i bankowość), pedagogiczne, administracyjne, informatyka oraz społeczne.

Najwięcej osób na I roku studiuje na kierunkach ekonomicznych i administracyjnych (23,1%). W porównaniu z rokiem akademickim 2006/2007

zaobserwowano spadek zainteresowania kierunkami społecznymi, informatycznymi oraz inżynieryjno-technicznymi. Zmniejszyła się również ogólna liczba studentów na tych kierunkach.

Rośnie zainteresowanie studiami podyplomowymi, w szczególności na kierunkach: ekonomicznych i administracyjnych, pedagogicznych oraz medycznych. Ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba słuchaczy architektury i budownictwa¹⁰.

W województwie najwięcej osób kształciło się na kierunkach: pedagogicznych - 13,1 tys. (23,0%), społecznych - 11,7 tys. (20,7%) i ekonomiczno - administracyjnych - 6,2 tys. (11,0%).

Na studiach o profilu: medycznym studiowało 4,9 tys. (8,7% ogółu studentów), humanistycznym 4,7 tys. osób (8,2%), inżynieryjno-technicznym - 3,4 tys. (5,9%), budowlanym - 2,5 tys. (4,4%), produkcji i przetwórstwa - 2,1 tys. (3,8%), informatycznym - 1,7 tys. (2,9%), fizycznym - 1,5 tys. (2,6%), biologicznym - 1,3 tys. (2,3%) i usług dla ludności - 1,1 tys. (2,0%).

Pozostałe kierunki studiów skupiały mniejszą liczbę studentów (poniżej 1 tys.) a ich udział (poza profilem dziennikarsko-informacyjnym - 1,6% i ochrony środowiska - 1,2%) w ogólnej liczbie studiujących był mniejszy niż 1%.

Porównując do roku akademickiego 2006/2007 na wszystkich wymienionych kierunkach studiów zmniejszyła się liczba studentów, więcej studiujących odnotowano jedynie na kierunku budowlanym - o 0,5 tys. osób (o 25%).

Począwszy od roku akademickiego 2004/2005 sukcesywnie zmniejsza się liczba osób kończących studia. **W roku 2006/2007 liczba absolwentów szkół wyższych wyniosła 15.512 osób** i była najniższa na przestrzeni ostatnich czterech lat.

¹⁰ *Studenci szkół wyższych w Polsce w roku akademickim 2007/2008, Notatka informacyjna*, GUS, Warszawa kwiecień 2008.

Po raz pierwszy studenci rozpoczną naukę na kierunkach: **prawo, praca socjalna** oraz **logistyka**.

W porównaniu do roku akademickiego 2006/2007 odnotowano **zmniejszenie** liczby studentów o **1,0 tys. osób** (o 5,8%). Największy **spadek** dotyczył kierunków: pielęgniarstwo (o 581 osób), pedagogika (o 494), geografia (o 147), zdrowie publiczne (o 140), położnictwo (o 132) oraz informatyka (o 117).

Więcej osób zdecydowało się studiować na kierunkach ekonomiczno-administracyjnych (ekonomia - o 416 osób, finanse i rachunkowość - o 204, zarządzanie - o 154, administracja - o 76) oraz budownictwie (o 193).

W porównaniu do roku akademickiego 2004/2005 liczba studentów pierwszego roku studiów **zmniejszyła się o 2,3 tys. osób** (o 12,6%). Mniej osób rozpoczęło naukę na kierunkach: ekonomia (o 608), pedagogika (o 566), politologia (o 441), administracja (o 395), zarządzanie i inżynieria produkcji (o 264), zarządzanie (o 261), turystyka i rekreacja (o 246), elektronika i telekomunikacja (o 246), mechanika i budowa maszyn (o 234), elektrotechnika (o 219) oraz matematyka (o 117).

Wzrosła liczba osób rozpoczynających studia na kierunkach: budownictwo (o 298), fizjoterapia (o 297), filologia angielska (o 188), zdrowie publiczne (o 163), informatyka (o 128) oraz ochrona środowiska (o 125).

W roku akademickim 2007/2008 z ogółu **9.201 kobiet** rozpoczynających naukę najwięcej studiowało: pedagogikę - 2.051 osób (22,3%), ekonomię - 1.726 (18,8%), fizjoterapię - 619, zarządzanie - 599, pielęgniarstwo - 442, administrację - 399, politologię - 319, biologię - 250, zdrowie publiczne - 244 oraz filologię angielską - 240.

Na większości kierunków kształcenia udział kobiet jest wyższy niż mężczyzn. Do silnie sfeminizowanych należą: położnictwo, pielęgniarstwo, filologia polska i rosyjska (kobiety stanowiły powyżej 90%) oraz praca socjalna,

filologia germańska, matematyka, chemia, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (z udziałem kobiet powyżej 80%). Kobiety przeważały również na dwóch najliczniejszych kierunkach: pedagogice (78,6%) i ekonomii (59,5%).

Spośród 7.075 mężczyzn najwięcej osób wybrało: ekonomię - 1.175 (16,6%), budownictwo - 656 (9,3%), pedagogikę - 559 (7,9%), informatykę - 499 (7,1%), zarządzanie - 483 (6,8%), administrację - 401 (5,7%), wychowanie fizyczne - 318 (4,5%), zarządzanie i inżynierię produkcji - 279 (3,9%) oraz politologię - 258 (3,6%).

Wysoki odsetek mężczyzn odnotowano wśród rozpoczynających naukę na kierunkach: elektrotechnika (97,5%), elektronika i telekomunikacja (97,1%), automatyka i robotyka (96,9%), mechanika i budowa maszyn (96,3%), informatyka (95,0%), wychowanie fizyczne (86,9%) oraz budownictwo (84,5%).

4.4. OSOBY KOŃCZĄCE STUDIA WYŻSZE WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

Przewiduje się, że w roku akademickim 2007/2008 dyplom wyższej uczelni uzyska 15,0 tys. osób, w tym 9,3 tys. kobiet (62,1%).

Najwięcej osób ukończy naukę na kierunkach:

▪ pedagogika	2,7 tys.	(18,0%),
▪ ekonomia	2,5 tys.	(16,8%),
▪ zarządzanie i marketing	1,0 tys.	(6,4%),
▪ pielęgniarstwo	0,9 tys. osób	(5,8%).

Studenci kształcący się na powyżej wymienionych kierunkach stanowią 47% ogółu osób będących na ostatnim roku studiów.

Na kolejnych pozycjach w rankingu kierunków kształcenia uplasowały się:

▪ administracja	813,	▪ biologia	289,
▪ fizjoterapia	756,	▪ elektrotechnika	282,
▪ politologia	687,	▪ informatyka	282,
▪ zarządzanie i inżynieria produkcji	387,	▪ turystyka i rekreacja	278,
▪ budownictwo	368,	▪ zdrowie publiczne	257,
▪ filologia angielska	326,	▪ mechanika i budowa maszyn	239 osób.
▪ geografia	316,		

Najwięcej kobiet ukończy pedagogikę (2,1 tys. osób) i ekonomię (1,6 tys.). Łącznie przyszłe absolwentki tych dwóch kierunków stanowić będą ponad 39% ogółu kobiet kończących szkoły wyższe.

Pozostałe kierunki pod względem liczebności kobiet to:

- pielęgniarstwo	851,	- politologia	317,
- fizjoterapia	599,	- filologia angielska	267,
- zarządzanie i marketing	525,	- biologia	261,
- administracja	399,	- geografia	203 osoby.

Do najbardziej sfeminizowanych kierunków należą: położnictwo (100%), kulturoznawstwo (100%), pielęgniarstwo (97,9%), filologia rosyjska (93,1%), filologia polska (90,7%), biologia (90,3%), chemia (90,0%), malarstwo (90,0%), informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (85,4%), filologia germańska (84,8%), finanse i bankowość (84,4%), matematyka (83,8%), teologia (83,3%) oraz filologia angielska (81,9%).

Najwięcej mężczyzn ukończy: ekonomię (958 osób), pedagogikę (587) oraz zarządzanie i marketing (435) - łącznie prawie 35% ogółu mężczyzn kończących szkoły wyższe, a następnie:

- administrację	414,
- politologię	370,

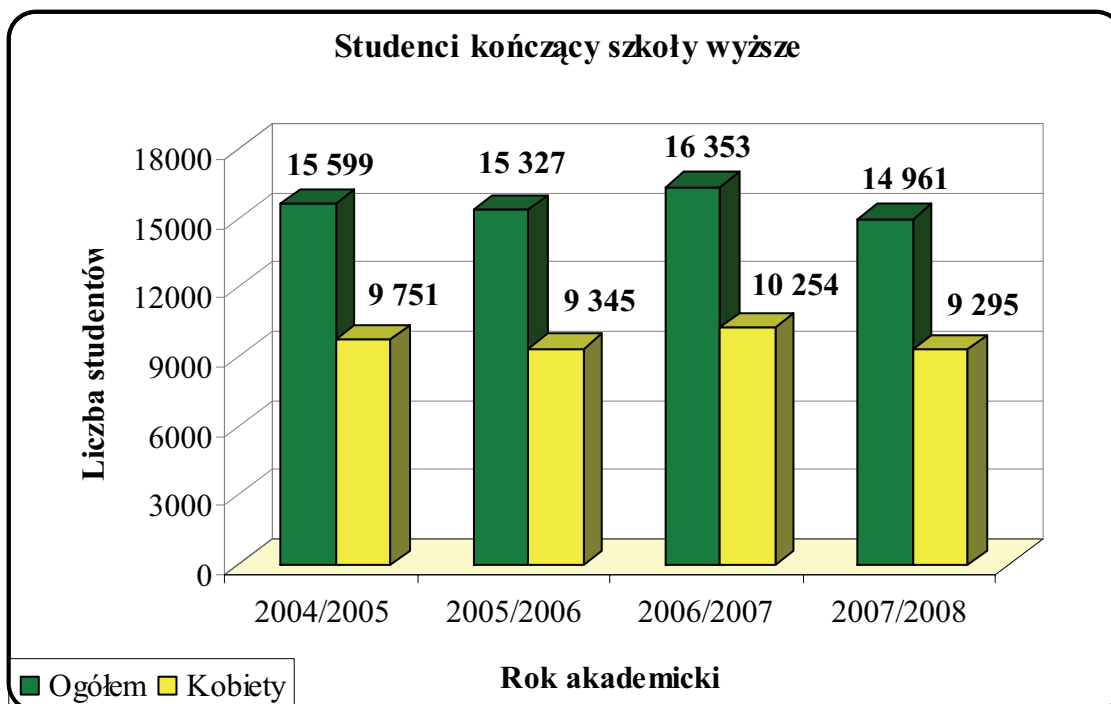
- budownictwo	302,	- elektronikę,	
- elektrotechnikę	259,	i telekomunikację	211,
- informatykę	259,	- wychowanie fizyczne	200,
- mechanikę		- zarządzanie i inżynierię	
i budowę maszyn	236,	produkcji	191osób.

Mężczyźni dominują na kierunkach: mechanika i budowa maszyn (98,7%), elektronika i telekomunikacja (93,0%), elektrotechnika i informatyka (po 91,8%), wychowanie fizyczne (83,7%), automatyka i robotyka (83,3%) oraz budownictwo (82,1%).

W roku akademickim 2007/2008 uczelnie po raz pierwszy opuszczają studenci kierunków: ochrona środowiska, geodezja i kartografia oraz malarstwo.

Liczba studentów kończących szkoły wyższe wyniosła w roku akademickim:¹¹

- 2004/2005 15.599,
- 2005/2006 15.327, spadek o 272,
- 2006/2007 16.353, wzrost o 1.026,
- 2007/2008 14.961, spadek o 1.392 osoby.

¹¹ Źródło: Dane przekazane przez Uczelnie Wyższe.

W 2007 roku liczba studentów kończących szkoły wyższe była najwyższa na przestrzeni ostatnich kilku lat i ukształtowała się na poziomie **ponad 16 tys. osób.**

W 2008 roku uczelnie ukończy **o 1,4 tys. osób mniej** (tj. o **8,5%**). **Zmniejszy się** liczba absolwentów: ekonomii (o 905), informatyki (o 239), pedagogiki (o 233), mechaniki i budowy maszyn (o 198), położnictwa (o 169), politologii (o 160), elektrotechniki (o 124), zarządzania i inżynierii produkcji (o 89), budownictwa (o 76) oraz turystyki i rekreacji (o 71).

Więcej natomiast osób ukończy studia na kierunkach: pielęgniarstwo (o 403 osoby), fizjoterapia (o 118) i zdrowie publiczne (o 100). Ponadto wzrosła grupa absolwentów: zarządzania i marketingu (o 76), geografii (o 69) oraz europeistyki (o 60).

W porównaniu do roku akademickiego 2004/2005 największy wzrost dotyczył będzie osób kończących następujące kierunki: pielęgniarstwo (o 769 osób), fizjoterapię (o 485), ekonomię (o 292), zdrowie publiczne (o 207), filologię angielską (o 133), administrację (o 132), budownictwo (o 97) oraz inżynierię środowiska (o 58).

Znacznie **zmniejszy się** liczba absolwentów pedagogiki (o 2.229 osób), zarządzania i marketingu (o 786), politologii (o 415), elektrotechniki (o 175), finansów i bankowości (o 117) oraz wychowania fizycznego (o 103).

Na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymują się **tendencje wzrostu liczby osób kończących kierunki związane z ochroną zdrowia** (pielęgniarstwo, fizjoterapia, zdrowie publiczne), więcej też osób kończy **filologię angielską.**

Sukcesywnie **zmniejsza się** natomiast liczba absolwentów **pedagogiki** i **politologii.** Liczba osób kończących **ekonomię** kształtuje się na znacznie niższym poziomie niż w roku 2006 i 2007. Spadek, zwłaszcza w 2008 roku, odnotują **kierunki techniczne** (informatyka, mechanika i budowa maszyn, elektrotechnika, zarządzanie i inżynieria produkcji, budownictwo, inżynieria środowiska).

Zakres i tempo zmian technologicznych w ostatnich latach doprowadziły do wzrostu znaczenia edukacji. Rola wykształcenia, choć od zawsze kluczowa na rynku pracy, dodatkowo rośnie w dobie postępu technologicznego faworyzującego wykwalifikowaną siłę roboczą, czyniąc tym samym inwestycję w edukację jedną z bardziej pewnych form ubezpieczenia od ryzyka zmian¹². Bardzo ważne jest również wyposażenie w ogólną wiedzę i umiejętności, pozwalające szybko reagować na zapotrzebowanie rynku pracy wymuszające np. przekwalifikowanie się oraz gotowość do podnoszenia kwalifikacji przez całe życie.

Zmiany na polskim rynku pracy są wynikiem adaptowania się naszej gospodarki do realiów panujących na globalnym rynku pracy. Obecnie rynek pracy wykazuje duże zapotrzebowanie na kadrę inżynieryjno - techniczną o różnych specjalnościach. Zagraniczne migracje oraz malejąca liczba osób podejmujących naukę na kierunkach technicznych generują deficyt, którego efekty są coraz bardziej odczuwalne przez pracodawców. Aktywna współpraca przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi zapewniłaby kształcenie inżynierów o odpowiednich specjalnościach, umożliwiając jednocześnie nabycie praktycznych umiejętności.

Duże znaczenie osiągają kierunki kształcące w obszarach związanych z: telekomunikacją, technologią informatyczną, Internetem, biotechnologią, ochroną środowiska, procesami integracji regionalnej, elektroniczną bankowością i handlem, ochroną zdrowia i opieką społeczną, informacją, kulturą popularną i przemysłem rozrywkowym oraz edukacją (szczególnie szkoleniową).

¹² *Zmiana technologiczna na polskim rynku pracy*, raport opracowany we współpracy Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz MPiPS oraz Instytutu Badań Strukturalnych w ramach projektu współfinansowanego z EFS w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006, Warszawa, maj 2008.

5. PODSUMOWANIE

- Od lat systematycznie zmniejsza się liczba ludności województwa i kraju. Na koniec 2007 roku w świętokrzyskim mieszkało 1.275,6 tys., tj. o 4,3 tys. mniej niż w końcu 2006 roku.
- Większość ludności województwa stanowiły osoby w wieku produkcyjnym - 63,1% (w kraju 64,4%), w wieku przedprodukcyjnym znajduje się - 19,5% (w kraju 19,6%), a w wieku poprodukcyjnym - 17,4% (w kraju 16,0%).
- Populacja młodzieży liczyła 144.166 osób i była o 3,1 tys. niższa w porównaniu do 2006 roku. Osoby w wieku 18-24 lata stanowiły 11,3% ogółu ludności województwa.
- W 2007 roku udział młodzieży w wieku 18-24 lata w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym wyniósł 17,9% (w 2006r. - 18,3%).
- Populację osób młodych charakteryzuje wyższa stopa bezrobocia - 23,1% (w 2006r. - 37,7%) w porównaniu do ogółu ludności w województwie (10,1%) oraz pozostałych grup wiekowych.
- W grupie osób młodych najszybciej zwiększała się liczba pracujących - o 25,0% w porównaniu z IV kwartałem 2006 roku, a udział pracujących w łącznej liczbie osób w tym wieku wzrósł o 6,4 punktu procentowego.
- Spośród ogółu osób młodych w województwie co dziewiąta pozostawała bezrobotna. Na koniec 2007r. zarejestrowanych było 16.453 bezrobotnych w wieku 18-24 lata, tj. o 5,1 tys. mniej w odniesieniu do 2006 roku.
- W strukturze zarejestrowanych bezrobotnych od 1999 roku systematycznie zmniejsza się udział osób w wieku 18 - 24 lata z 31% do 19,7%, natomiast zwiększa się udział osób w wieku 25 - 34 lata z 28,3% do 29,5%.

- Wśród osób młodych większość stanowią kobiety (57,1%) oraz zamieszkali na wsi (64,7%). Odnotowane wskaźniki pozostają wyższe niż w populacji bezrobotnych ogółem.
- Na koniec 2007 roku z ogółu bezrobotnych w wieku 18 - 24 lata 4,3 tys. pozostawało bez pracy powyżej 1 roku. Wśród osób młodych występuje najniższy udział długotrwale bezrobotnych (26,2%) w porównaniu do pozostałych kategorii wiekowych.
- Rejestrująca się młodzież stanowiła 39,8% napływu, co oznacza, że co trzeci nowo zarejestrowany w województwie bezrobotny to osoba w wieku do 25 roku życia.
- W 2007 roku zarejestrowano 16.803 osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (17,4% napływu). Najliczniej rejestrowali się specjaliści (4,6 tys.) i technicy (3,2 tys.), a udział osób bez zawodu wyniósł 44,6%.
- Główną przyczyną wyłączeń młodzieży z bezrobocia było podjęcie pracy przez 13,5 tys. osób (33,7%).
- Aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 13,8 tys. bezrobotnych do 25 roku życia, większość osób uczestniczyła w programie stażu i szkoleń (80,1%).
- Z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 3,7 tys. osób bezrobotnych do 25 roku życia, a z informacji zawodowej - 1,6 tys. Ponadto pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy udzielono 1,7 tys. młodym osobom.
- Wsparciem w ramach Działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, od początku okresu programowania, objęto 23,5 tys. młodych mieszkańców województwa, a łączna wartość realizowanych projektów wyniosła 65.286,5 tys. zł.

- Szacuje się, iż populacja uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne i policealne w roku szkolnym 2007/2008 wyniesie 15,6 tys. osób, tj. o 0,7 tys. mniej niż przed rokiem i jednocześnie będzie najniższa na przestrzeni ostatnich kilku lat.
- Najwięcej uczniów ukończy licea ogólnokształcące - 7,7 tys. osób (49,4%) i technika - 4,4 tys. (28,1%), następnie zasadnicze szkoły zawodowe - 1,8 tys. (11,8%), licea profilowane - 1,4 tys. (9,1%) oraz szkoły policealne - 0,3 tys. (1,6%).
- Liczba przyszłych absolwentów zmniejszy się niemal we wszystkich typach szkół, w tym najczęściej w liceach profilowanych (o 0,5 tys.), nieznaczny wzrost odnotują tylko technika.
- Większość uczniów kończących szkoły ponadgimnazjalne i policealne planuje dalszą naukę (83,4%), głównie na wyższych uczelniach (88,7% ogółu kontynuujących naukę).
- Liczba osób rozpoczynających studia wyższe w roku akademickim 2007/2008 wyniosła 16,3 tys. osób, co oznacza spadek o 1,0 tys. w porównaniu do roku 2006/2007.
- Mniej osób rozpoczęło studia na kierunkach: pielęgniarstwo, pedagogika, geografia, zdrowie publiczne, położnictwo oraz informatyka. Więcej osób zdecydowało się studiować na kierunkach ekonomiczno-administracyjnych (ekonomia, finanse i rachunkowość, zarządzanie, administracja) oraz na budownictwie.
- Przewiduje się, że w roku akademickim 2007/2008 liczba studentów kończących szkoły wyższe wyniesie 15,0 tys. osób, tj. o 1,4 tys. mniej w porównaniu do poprzedniego roku.

- Najwięcej studentów ukończy naukę na kierunkach: pedagogika - 2,7 tys. osób (18,0%), ekonomia - 2,5 tys. (16,8% ogółu), zarządzanie i marketing - 1,0 tys. (6,4%) oraz pielęgniarstwo - 0,9 tys. (5,8%). Łącznie kończący wymienione kierunki stanowić będą 47% ogółu.
- Zwiększa się liczba absolwentów kierunków związanych z ochroną zdrowia (pielęgniarstwa, fizjoterapii i zdrowia publicznego) oraz kończących filologię angielską.
- Zmniejsza się populacja absolwentów: pedagogiki, politologii, ekonomii oraz kierunków technicznych (informatyki, mechaniki i budowy maszyn, elektrotechniki, zarządzania i inżynierii produkcji, budownictwa, inżynierii środowiska).